

RESSO

DE CAMPOS

REVISTA MENSUAL

Any 3, Núm. 19 - Maig 90 - 200 Ptes. (I.V.A. Inclòs)

- En Miquel "Es Torner"
presenta un nou molí.

- NOU CONCURS: Participau i guanyau 10.000 Ptes.

- VOLEN, VOLEN . . .
MILIONS!

- El Manescal Gasparet i el
Nobel Cela: Record d'una
amistat.

RESSÒ

Revista mensual
ANY 3
Maig 1990

Edita: Obra Cultural Balear de Campos
Informació i Correspondència:
Apartat de Correus Núm. 40 - CAMPOS
Coordinador: Joan Adrover i Mascaró
Coordinador Fotografia: Fotos Vidal

COL·LABORADORS:

Pere Adrover
Miquel Adrover i Monserrat
Miquel Adrover i Mascaró
Xesc Adrover
Damià Andreu Verger
Toni Amengual
Pilar Cerezuela
Flo Combis
Sebastià Covas
Joana Dora
Damià Huguet
Joan Juan Pons
Clementina Kokkelink
Josep Lladó
Jaume Lladó
Cosme Mas
Gori Mas
Magdalena Mas
Joan Monserrat
Miquel Monserrat
Pere Ollers
Antònia Serra
Antònia Sitjar
Núria Vives
Sebastià Moranta
Magdalena Juan
Guillem Mas i Forteza
Apol·lònia Vanrell
Pep Barón
Monserrat Alcaraz
Antoni Ginard
Arnau Perelló
Francesc Miró
COL·LABORACIÓ ESPECIAL:
Joan Mayol i Serra
Joan Pomar i Mir

Subscripció: 2.200 Ptes. anuals
Preu d'aquest exemplar:
200 Ptes. I.V.A. (Inclòs)

Dipòsit legal: PM.951-1988

Maquetatge i Impressió:

A ADROVER - CAMPOS
Tel. 65.02.02

L'equip de Ressò vol posar de manifest, una vegada més, que només s'expressa la seva opinió als articles signats per la Redacció i per l'Editorial. Els altres són d'exclusiva responsabilitat dels autors, que exerciten el dret constitucional de la llibertat d'expressió mitjançant la Revista Ressò.

MODA /// LLIURE

Roba per a home i dona
Secció per a gent jove

Carrer Santanyí, 51
Tel. 65.24.44 07630 CAMPOS

Es Campanar

Autoservici
Carnisseria

Cantonada Carrer Major - Carrer Sant Julià
Tel. 65.07.69 - 07630 CAMPOS

BASES DEL CONCURS RESSÒ:

- 1.- Cada exemplar de RESSÒ està enumerat a la part superior dreta d'aquesta pàgina.
- 2.- Dia 30 de maig farem un sorteig davant notari i donarem a conèixer el número guanyador amb l'edició de RESSÒ del mes de juny.
- 3.- La persona que tenguí la revista amb el número premiat, tindrà dret a 10.000 pessetes en productes dels dos comerços anunciats a aquesta pàgina.
- 4.- El guanyador haurà de presentar l'exemplar de RESSÒ amb el número premiat al Bar Turisme (Plaça dels Tres Molins) abans de dia 20 de juny. Aquest dia caducarà el premi del mes de maig.
- 5.- Si, per qualsevol motiu, no compareix el guanyador, el premi s'acumularà al del proper mes.

VOLEN VOLEN . . . MILIONS!

L'activitat periodística que representa treure cada mes una revista d'àmbit local, ens porta indirectament a observar uns fets i unes situacions que des de la perspectiva de la vida quotidiana només són, i encara que no sempre, imaginables. Fer una entrevista, consultar un document a l'Ajuntament, parlar amb persones que viuen la nostra realitat des d'una distància geogràfica, reunir informació d'ací i d'allà . . . Tot això ho ha de fer un equip de no gaire més de vint persones, dia a dia, per poder oferir-vos aquesta publicació. I és aquesta activitat, mantinguda durant quasi dos anys, que ens dona una visió de Campos que intentam transmetre als lectors fidelment, objectivament, honestament, i sobretot clarament. I clarament volem deixar constància, aquest mes de maig de l'any 1990, de què Campos és un poble **potencialment ric, i bastant ric**. I entenent la riquesa en el seu vessant material, però també en els aspectes cultural, de creació humana i de progrés social. Potencialment ric. **Potencialment** vol dir que **podríem ser** uns dels pobles més ben cuidats de Mallorca. Un municipi generador d'una riquesa distribuïda equitativament entre tots i en forma d'equipament sanitari, cultural, esportiu, etc., etc. I d'una riquesa quantitativament molt important. A la pràctica, però, veim com la nostra economia i els serveis públics municipals en general van cap avall.

La nostra explicació a aquesta contradicció és molt senzilla: els recursos econòmics depenents de l'Ajuntament estan administrats per unes poques persones i, per mala sort nostra, mal administradores.

Explicar detalladament com i per on fugen de les nostres arques municipals recursos econòmics

quasi astronòmics, no és el destí d'aquest editorial. Ara només volem deixar constància d'un fet importantíssim: la nostra administració municipal, pel que respecta als càrrecs públics que la regenten, és ruïnosa. Usant un altre terme diríem: inoperant.

I ho explicarem: Campos **podria** ingressar pels conceptes de lloguer de serveis turístics a les nostres platges, aportacions de les empreses urbanitzadores, etc. etc. unes quantitats tres o quatre vegades superiors a les que cobra. Per què? Això és el misteri. Sembla que els pocs membres del nostre Ajuntament que manegen aquestes negociacions miren, en primer lloc, pels interessos particulars que pels del poble en conjunt. I si no, llegiu les col.laboracions que parlen d'aquest tema a les pàgines interiors.

Pel que fa a l'altre sector econòmic que sosté la nostra economia, l'agricultura, el paper dels nostres representants a l'Ajuntament és inexistent. Què passa amb les aigües depurades per regar i les conduccions d'aigua potable, etc, etc?

En resum, si Campos va orella baixa no és res imputable al poble ni al seu destí. Els responsables són unes poques persones que maladministren -i creïm que som benèvols amb aquest qualificatiu - els nostres recursos econòmics.

Ja que urbanitzam i tenim les millors platges de Mallorca, per no dir de tota la Mediterrània, facem-ho bé i en profit de tots els qui vivim a Campos.

MATERIALS DE CONSTRUCCIÓ MIQUEL LLADÓ

Avda. La Verge, s/n. - Tel. 65.06.75

FLO
PERRUQUERIA I ESTÈTICA

**HOMES
I
DONES**

TRACTAMENT
D'ACNÉ JUVENIL

Carrer Nou, 53 - Tel. 65.08.25
07630 CAMPOS

Taller Mecànic CA N'ARNAU

Carrer Provença, 36
Tel. 65.10.63
07630 CAMPOS

Lletres a la tieta

Campos, maig '90

Estimada tieta, rebreu aquestes línies quan tot just haurem encetat el mes de maig i quan, com aquell que diu, amb dues passes serem a l'estiu. Dues passes, però, que sens dubte, ens han de proveir de novetats; d'això en parlarem en tornar-hi, no convé passar l'arada davant el bou.

Aquestes darreres setmanes hem pogut comprovar com el temps va canviant paulatinament, després d'haver suat de debò, abans d'hora, hem hagut de tornar agafar les jaquetes i els paraigües, la terra ha arplegat un parell de forcs de saor, i és com si la pluja hagués volgut llevar la pols dels carrers per rebre lluent la Pasqua.

El que segurament la brusca no haurà pogut treure és el mal gust de boca dels pagesos que, o bé no han cobrat la llet, o l'han cobrada a un preu més baix. La "mala llet" va prenint avantatge a la bona fe d'aquells que insisteixen per sobreviure dobllegant l'esquenall sobre les parades d'alfals i llavors veuen com l'honor d'una petita plaça és per al seu germanastre ric i que ja en va ben servit de guardons, sabeu quin "hestorial"!

Ens cerquen la popa (que diria un mariner), un home pot passar per lloc estret, però sense empènyer, si ho fan la cosa no va tan bé i manco si hi ha qualche tusta devers el front i pitjor encara si sempre les rep el mateix.

El costum és que el pagès s'ho empassoli tot, sembla com si no hagués après a dir prou! Ara n'hi ha que comencen a veure de què va la cosa però tal volta s'ha tornat a badar, i és que hi ha promeses enlluernadores, "la lloba venia amb les orelles baixes i quan la vérem ja era enmig de la guarda", Europa és molt gran i el bestiar s'ha escampat més que mai, serà mal de replegar!

Sempre hi haurà de tot tieta, mentre uns pensen com arribar a finals de mes o si els convé baratar de feina i abandonar el que pares, padrins i repadrins havien suat i surat, d'altres comencen a fer punta als llapis, s'acosta l'hora de preparar els sobres i això seguint la norma d'aquell concurs que fan els diumenges ("sense passar-se") tanmateix la quantitat no és el més important. "Qui sap si amb el que ens donin de les vaques no podríem fer una bona dita", comentava un hortolà a la seva dona mig rient; no sé si devia riure de l'ocurrència o del que li havien dit que valien els animals.

Parlant un poc d'altres coses us volia dir que vaig poder veure com un policia local (ja no són municipals) posava una multa a un cotxe de ca un regidor, el tenia mal aparcad, supòs que també s'ho degué agafar amb rialles (no és res home, qui més qui manco s'hi ha vist).

El dia que en vérem de valent, de "Locals", va ser el dissabte de Pasqua, semblava que haguessin donat la veu d'alarma, els quintos no pogueren campar amb la seva, no sé si aquell 23-F famós hi havia tantes de forces preparades. Amb això no vull dir que un poc de control no sigui necessari, però les masses sempre fan mal.

Què podran contar els joves que tant temps havien esperat aquest dia? Quin campaner no ha contat dotzenes de vegades les fetes del seu any? Potser això dels quintos sia un mal costum i una tradició a extingir, com tantes altres, però pens que n'hi ha de pitjors i que no es limiten a un únic dia de l'any, tanmateix és una tradició ben arrelada. Quin jove o quina al.lota no s'ha corprès quan el dia de Pasqua trobava un ramet penjat a la baula de la porta? Vos mateixa m'ho heu contat, i encara que fos un tros de marès o un feix de llenya, senyal que per a algú existíeu. Això dels perdons té tot un simbolisme al darrera i si enlloc d'un ramet és una arada amb rodes destaca la importància del subjecte i qui més qui manco circula amb cura sabent que darrera qualsevol cantonada podrà trobar una soca o una filera de blocs. És una manera de saber si en tens cap de falló i que el que cal és intentar estar bé amb tothom. La resta són putades i d'aquestes se'n fan sovint, et poden rompre un vidre del cotxe qualsevol dia i voltes a més de mig gas en fan tot l'any i no hi ha tanta vigilància ni se sent el gisquet de les rodes sobre la cera, agafen la gent confiada. Un dia com aquest no val a badar i pocs són els que ho fan.

Res, tieta, les panades i els robiols han estat mel, m'he fet mirar la sang i crec que no caldrà prendre pastilleta. D'allò no us en parl, serà el que Déu voldrà, tanmateix la tenen dura, la mollera.

Ni l'he vist ni n'he sentit parlar.

Besades i a reveure!

UEN QUE . . . DIUEN QUE . . . DIUEN QUE

- Senyor Batle, molts d'anys. Gràcies per les panades i els robïols.

- El batle de Campos va veure la Passió representada teatralment a Porreres.

- Deu ser que li agrada molt el teatre.

- Deu ser així, però a Campos no hi va, no, a cap processó ni concert.

- La gent tampoc hi va i arribarem a no fer res.

- A "S'Enquintero" sí, que hi van, la gent i el batle.

- Enguany els xibius de vora mar no tendran espai per posar tantes taules com volen i la gent no tindrà feina.

- Per això tots els sopars oficials se convertiran en berenars a's Trenc.

- Ara vetllaran d'apropr Es Trenc i Ses Covetes.

- Ja l'haurien d'haver vetllat fa estona. Ara, els xalets ja arriben a la mar, segons a on.

- En Pere J. Morey vol veure d'apropr els desastres del Trenc.

- Però encara poden fer més desastres.

- O no, perquè els Bisbes han tret recentment una Pastoral que els donarà que pensar.

- Enguany els salers o "quintos" no varen destrossar res.

- Estaven més guardats que una vinya el dia de vermar.

- Els quintos, els varen estrènyer fort.

- Encara té sentit aquesta festa?

- I si en té, quin és? Qualcú ho sap?

- Els cans cacen.

- Encara volen dedicar una placeta a aquell.

- Vàrem llegir que van éixer a Vigo.

- A més, també vàrem deduir del que llegírem que poques coses ha fet per Campos.

- Hi ha campaners, i bastants, que es mereixen un milió de vegades més que els dediquin una plaça o un carrer.

- Si l'amo En Miquel Lluís continua la Història de Campos les rialles se sentiran per tota Mallorca.

- I per devers ca'ls historiadors, també.

- Principalment pels campaners.

- La il·luminació dels carrers de Campos és la més magra de la comarca.

- Posen les bombetes de 20 Wats, i això gràcies a qualcú que se'n cuida.

- La Sala ja comença a fer planta.

- Sa Ràpita ja no és el que era.

- Què poden fer els nins campaners un diumenge horabaixa?

- La plaça de ca'n Pere Ignasi no quedarà així.

- Es farà o no es farà una nova peixeteria?

- Els de la residència cobren vint duros per un ajuntament. Perdonau! no era així que ho volíem dir!

- L'Ajuntament cobra vint duros per un certificat de residència.

- Molts d'ajuntaments no cobren res, o si cobren només són vint-i-cinc pessetes.

- La Televisió vendrà a filmar una Missa a Campos.

- Hi ha d'haver assaig general, abans.

- Serà tot un aconeixement.

- Amb un poc de sort, enguany, hi haurà UNA vaca a la Fira de Maig.

- Hi haurà vaga, i general.

- Les Centrals lletres sembla que tenen problemes.

- Els pagesos no en tenen cap culpa.

- La farmàcia de Ca'n Fernandez s'ha venut.

- S'ha venut a una llucmajorera.

- S'ha de traspasar al local que tenia La Caixa al carrer Major.

- Els Bisbes de Mallorca, Menorca i Eivissa-Formentera es manifesten favorables a la protecció de l'entorn de les nostres illes.

- Intentarem reproduir part de la carta episcopal de Pasqua.

- Pareix que el consum de drogues i consegüentment el seu comerç, ha augmentat darrerament al nostre poble.

- Així ho han manifestat alguns pares a membres de Ressò.

Pago-Figo.

A la fotografia dels membres de la Policia Local del mes passat hi mancava la de na Catalina Seguí Crespí que publicam aquest mes.

FOTO VIDAL

S'elàstic

Club Gimnàstic

- * KARATE-DO
- * APRIMAMENT
- * GIMNÀSTICA
- * MANTENIMENT
- * GIMNÀSTICA PER A NINS (de 7 a 12 anys)

- * PESES I MÀQUINES DE MUSCULACIÓ
- * GIMNÀSTICA ANTIREUMÀTICA PER A LA TERCERA EDAT

HORARI: MATINS: de 10 a 11
CAPVESPRES: de 6 a 10

C/. Àfrica, s/n. - Campos

CARTES DELS LECTORS

QUINTOS '90

Els quintos d'enguany han estat magres! deia cert personatge campaner el Diumenge de Pasqua. Com vol vostè que no siguin magres, si les forces policials campaneres confonien els joves salers i saleres amb revolucionaris exaltats d'una revolució perduda?

La nova generació de municipals, que han equivocat el cos i l'època (Chicago, anys 30, p. e.) pareix que volen acabar amb una de les tradicions populars més mantingudes, conegudes i estimades del poble campaner: la de posar perdons i fer petites bromes pesades que no fan mal a ningú, per part del quintos.

Els municipals no s'ho agafaven a joc, sinó a vertadera guerra campal entre exèrcits desiguals en forces.

La nit del dissabte dels quintos és més perillosa que les altres nits de dissabte, senyor batle?.

Un Campaner.

FOTO: DAMIÀ PROHENS (FOTO VIDAL)

IN MEMORIAM CATALINA BURGUERA I SOLER.

Amb la tristor que em sobrevingué en saber que una al.lota de vint anys se n'havia anat d'aquest món, vaig pensar com ho hem fet tots desgraciadament massa vegades quan sentim a dir que en aquell o en aquell altre accident alguns joves han deixat tràgicament la seva vida carregada d'esperances, il.lusió i energies, que no hi havia dret, que no hauria de ser veritat. Més tard, quan vaig saber que aquesta al.lota campanera havia deixat el món poques hores després de celebrar amb familiars i amics el seu matrimoni, un aconeteixement en la vida, per si mateix és tot alegria, goig, il.lusió... però sobretot amor, vaig tornar pensar, en la mort i em vaig dir a mi mateix que després d'això ja no valia la pena que la primavera, que enguany ha entrat grisa, s'encengués de llum i de color, que el cel plomís retornàs al seu blau,

que si calia caiguessin els petals de totes les flors, que tal vegada la tristor de la primavera era perquè, sàvia ella, es veia venir, esperava, el desenllaç fatal i s'havia vestit de dol.

A na Catalina no la vaig conèixer molt. Anàrem plegats a escola un any, era el darrer curs d'EGB i després tots prenguérem camins diferents, algunes vegades ens trobàrem al seu lloc de feina quan passava per allà, a Sa Ràpita. D'ella record que se la veia sempre alegre, el seu somriure i el seu caràcter falaguer de dona arromangada estaven a l'abast de tots els companys. La resta de la seva història ja la coneixem i no és la meua intenció relatar els fets, tan sols davant tot això que jo només em pensava que passava al cinema (i record la pel.lícula Love Story i alguna llàgrima que ens caigué a més

d'un) m'he vist en la necessitat d'escriure. I no crec que perquè jo sigui més sensible, ni més poeta que els altres, sinó perquè he pensat que mereixia la pena protestar, pujar dalt un cim i cridar amb totes les forces: no hi ha dret!.

L'endemà de la trista notícia tornà sortir el sol, la vida seguia el seu ritme i no

ho vaig comprendre. Vaig recordar la història d'una rosa que es planyia a la matinada que li havia robat la darrera gota de rosada i de com la nit contestava a la rosa que era ella que li havia pres totes les estrelles.

Monserrat Francesc

Alcaraz i Vich.

La llengua,
feina
de tots

LA FUMADA D'EN JORDI I EN PERE

LA LLIBERTAT NO ES MENJA

Pere.- On vas Jordi amb aquest caramull de papers?

Jordi.- Uf! Pere, saps que estàs de bé tu que no tens cap mal de cap ni un . .

Pere.- Dels que tu tens no Jordi, però tampoc no tenc cap remordiment.

Jordi.- Què vols dir, amb això de remordiment ?.

Pere.- Idò vull dir que tens qualche cosa que te rovega el cervell.

Jordi.- Ves, ara tenc un ratolí dins el cap . . .

Pere.- No, un ratolí no, el que tens és algun negoci brut.

Jordi.- Jo no tenc cap negoci brut!

Pere.- Que coneguem, no, però crec que n'hi ha més d'un de vosaltres que en té més d'un, de milió, dins la butxaca.

Jordi.- Pere, trob que te passes amb jo, pareix que me tractes de lladre.

Pere.- De lladre, no. Ara, d'aprofitat sí i som el mateix. Tu i els teus n'heu arreplegat més d'un de milió.

Jordi.- Nosaltres no ens aprofitam de res, al contrari, moltes de vegades hi hem de posar doblers de la nostra butxaca.

Pere.- Feia molts d'anys que no en sentia cap de tan grossa!

Jordi.- No, idò, es ben ver això.

Pere.- Mira, Jordi, tenc proves de què el que dic és cert.

Jordi.- Tu vas de berbes, Pere.

Pere.- Berbes cap ni una. Ara te'n diré una que és la darrera que m'han contat.

Jordi.- Diguès Pere, diguès i veuràs com jo te demostraré que no és així.

Pere.- No fa molt de temps me contaren que l'Ajuntament podia haver recaptat una certa quantitat de milions de pessetes amb un camp de golf devers Sa Vinyola, i es va conformar, o almanco així ho deis, amb cobrar una mínima part.

Jordi.- Amb això no me dius res.

Pere.- Si vols que te digui la veritat Jordi pens que l'Ajuntament podria haver cobrat més del que va cobrar. També voldria que m'explicassis com és que la majoria de voltros heu comprat solars voltant voltant el camp de golf de Sa Vinyola.

Jordi.- A jo no m'han regalat cap tros de terra ni he cobrat cap milió, està clar?

Pere.- No t'has d'enfadar Jordi. Jo no dic que tu hi tenguis res a veure amb tot això, però qualcú de voltros sí.

Jordi.- Jo n'estic ben net d'aquests assumptes.

Pere.- Bé, vols que canviem de conversa?

Jordi.- O ja has acabat? Amb tantes coses com tenies per retreure . . .

Pere.- No t'has de pensar que no en sé d'altres, o que tenc por. Amb s'as no

he perdut mai sa vasa, Jordi.

Jordi.- Tranquil, home.

Pere.- Tranquil hi estic. És més, jo com t'he dit abans, tenc la consciència tranquil·la. Aquest embull és ben semblant al que féreu amb els xibius d'arran de mar l'any passat.

Jordi.- Això de xibius no sé què vol dir.

Pere.- Xibiu vol dir "Chiringuito". Idò el que te vull dir, és que me pens i el pensar no és saber, que n'hi va haver més d'un de pedaç brut amb aquells milions.

Jordi.- Bé Pere, me'n vaig perquè això s'embruta.

Pere.- Eh tu, Jordi, he vist que encara no heu llevat la làpida.

Jordi.- Quina làpida?

Pere.- Aquella on hi ha els noms dels que varen lluitar amb els nacionals.

Jordi.- No la llevam, perquè fa planta i además els noms que hi ha, eren persones de les nostres.

Pere.- Si ara te pogués dir tot el que pens, seria molt gros, però no puc, perquè encara no hi ha llibertat al nostre poble, voltros la vos menjau tota. Adéu, Jordi estimat.

Jordi.- Adéu, Pere.

Els noms són inventats i qualsevol semblança amb la realitat hauria d'esser pura fantasia.

**COMPRA VENDA
COTXES D'OCASIÓ**

TOMÀS RIGO VICENS

Nunyo Sans, 26
Tel. 65.24.22

Part.: Tel. 65.05.39
07630 CAMPOS

**FUNERÀRIA
MESQUIDA**

Telèfon cotxe 908-142180

C/. B. Ballester, 7
Tel. 65.10.87 - 07630 CAMPOS

C/. Sirena, 11 - Tel. 64.01.69
07639 Sa Ràpita

DEBAT POLÍTIC

El mes passat anunciàvem que **RESSO** oferia als campaners una nova secció encaminada a poder-hi exposar opinions, crítiques, solucions, consultes, etc. relacionades amb l'administració del nostre poble. Suposam que no rebre fins el dia d'avui cap aportació a aquesta secció s'ha de considerar normal a un poble on la gent està tan i tan poc avesada a expressar obertament el seu pensament, diguem-ne polític. Però ja no som a una societat feudal ni caciquil, sinó més aviat a les acaballes del segle vint, i això hauria d'implicar llevar-nos un

poc aquesta apatia i conformisme que arrossegam des d'èpoques anteriors, quan el fet de dir el que un pensava podia crear-li més d'un problema.

Volem deixar clar que una cosa és la política i una altra els polítics. No és ver que "la política sigui bruta", així com diu molta gent. Més aviat són certes persones que ocupen càrrecs polítics els qui embruten un camp que hauria de ser el més transparent de tots: el de l'administració de tots els recursos que posseeix una comunitat. La política és un art. Un art per al qual tots

estam capacitats i amb el dret reconegut per una Constitució de prendre-hi part. A un altre nivell, podríem dir que política és la manera com administram l'economia, ja sigui local o de la Comunitat Autònoma. És curiós veure de quina manera ens despreocupam, fins i tot ens deixa impassibles, si uns recursos econòmics que són nostres són tudats pels polítics que ens representen. I això no ho entén ningú, però és així. Com s'explica que si un dia anam a comprar a una botiga i ens tornen cinc pessetes manco del que toca, no tenguem cap

vergonya de dir-ho i exigir - amb tota la bona educació del món- que ens tornin el canvi just, i en canvi permetem que els milions, sí MILIONS, volin de les arque municipals sense cap casta de reacció? O és que no sabem dividir aquestes quantitats de milions i milions de pessetes pel nombre d'habitants que som i calcular quina quantitat ens fuig de la butxaca cada any a cadascú de nosaltres? Per ventura qualcú més viu que jo pot donar la resposta a aquesta incògnita.

Redacció.

Per
Joan Mayol i Serra.

Molts de campaners estan ben preocupats per la invasió de processonària. Sobretot, el mal és visible als pinars de la nostra costa. Per això, **RESSO** ha demanat a un biòleg que ens doni la seva opinió sobre aquest greu problema.

Enguany, a fora vila, hi ha hagut una bona anyada ferm: la de les erugues dels pins o

processonària!. Feia molts d'anys, tal vegada tots, que no es veien tantes bosses ni tants de pins pelats!.

La processonària és l'eruga d'un papalló nocturn que s'alimenta de fulles de pi. El papalló pon els ous a mitjan estiu, les erugues neixen i pasturen per l'arbre, i en arribar el fred, per protegir-se, fan aquestes bosses blanques tan conegudes.

En arribar el febrer o el març, les erugues davallen dels pins i s'enterren, fins a l'estiu, quan han acabat la transformació en papallons i volen per aparellar-se. Algunes estan enterrades quatre o cinc mesos, d'altres setze o disset i fins i tot més temps.

Com es pot lluitar contra la plaga?. Hi ha diverses maneres: insecticides (perillosos per a altres animals), tirs a les bosses (sols serveix a redols petits) o destrucció mecànica (tallats i cremats). Darrerament, s'ha aconseguit un mètode molt eficaç, si s'aplica

bé: les **trampes sexuals**. Es tracta d'unes capsetes on es posa com a esca, un perfum, justament l'olor de papalló femella receptiva. Els mascles s'hi tiren ben decidits, ja que **poden captar aquesta olor a quilòmetres!**. Una simple bossa recull els libidinosos insectes. És clar que n'hi ha d'haver prou, de capses, i sobretot, s'han de posar d'hora (un any per l'altre, a mitjan juliol). També hi ha, al mercat, un insecticida molt adient: un bacteri -que es "fabrica" a laboratoris especialitzats- que pràcticament només ataca aquestes larves.

Enguany, per circumstàncies de clima, hi ha hagut una empestada mai vista d'erugues (la plaga va arribar a Mallorca fa una trentena d'anys), i si ho volguéssim aturar, caldria posar prest i espesses una bona quantitat de trampes sexuals. En arribar l'hivern convé fer fumigacions amb bacteri per matar com més erugues millor.

Qui ho ha de fer? Aquest és el problema, segons sembla. La resposta no és difícil: qui perjudica, la plaga? Ens perjudica a tots: els propietaris dels pinars, que veuen minvar la producció en fusta dels seus arbres per mor de la malaltia. Tots els habitants de l'illa que veim com el nostre patrimoni natural és malmès. Sembla lògic, per tant, que la Comunitat Autònoma, en col.laboració amb els propietaris dels pinars, faci les campanyes necessàries. En aquest sentit, el PSM ha fet una proposició al Parlament per tal que l'estiu que ve hi hagi una proliferació de trampes sexuals (deu ser una mort dolça, per als papallons), i es complementi amb un tractament amb bacils en arribar l'hora. És la manera que els pinars siguin verds i no grisosos!.

QUI VETLA LES ERUGUES ?

LLEI DE COSTES, ES TRENC I XIBIUS

A començament d'enguany, i motivat per una d'aquestes notícies a què de vegades ens tenen acostumats els diaris, que amb gran veu d'alarma veuen bubotes per tot, vaig estar molt preocupat davant la notícia que una empresa privada havia aconseguit l'explotació d'un xibiu a una platja de Mallorca i que això representaria una disminució dels ingressos d'aquell municipi.

Ràpidament, dins el meu cap es va plantejar la situació, coneguda al nostre poble, de la protecció que es dona normalment cada any a determinades persones per aconseguir les explotacions de les instal·lacions temporals a la platja de Campos, i vaig pensar que entrava dins la possibilitat que, havent-hi persones tan interessades, es poguessin constituir en societat que passàs per davant a l'Ajuntament (tal com havia passat en el poble que sortia al diari) obtenint així directament, i sense haver de pagar res a l'Ajuntament, l'explotació de la platja.

Sorgit aquest dubte, vaig procurar assabentar-me'n i vaig arribar a la conclusió que això no era possible, primerament perquè, segons el que el Reglament de Costes donava a entendre clarament, tenien prioritats els Ajuntaments. A més, vaig saber que aquell Ajuntament no tan

sols no perdia el dret a l'explotació, sinó que la Caporalia de Costes li havia consultat si volia renunciar a l'explotació.

La veritat és que, realment, el Reglament que desenvolupa la Llei de Costes, en allò que fa referència a les explotacions temporals de les platges, introdueix modificacions temporals de les platges en general i que per la singularitat de la nostra costa potser encara es fan notar més.

És ben clar, que l'extensió dels xibius, que fins aquí havia estat entre 200 i 400 metres quadrats, ara es veu reduïda a 20 metres quadrats. I també és ben cert que la sol·licitud per part de l'Ajuntament és més complicada que mai, ja que s'ha de lliurar una quantitat de documentació que no se'n havia demanat fins ara i que inclou fins i tot una estimació de beneficis i una contrapartida en conservació de l'entorn de la platja que estigui equilibrada amb el possible benefici.

Tot això ha estat rebut per part de l'Ajuntament de forma molt pessimista, ja que s'ha de reconèixer que fins en aquests moments l'adjudicació dels xibius, (fent-se i tot com es feia) representava uns ingressos iguals o superiors a les contribucions urbana i rústica del nostre municipi juntes. I d'altra banda no tenia cap obligació forçosa per

assumir, així que no era necessari gastar a la platja gaires pessetes, i en tot cas s'hi gastaven les que l'Ajuntament volia.

Per a mi, la reflexió va per un altre camí: pens que els qui realment poden quedar fotuts en les circumstàncies que es presenten per a aquest estiu, són els treballadors que durant una temporada tenien una feina, que encara que de vegades no fos una feina amb contracte amb totes les de la llei, sí que els proporcionava uns importants ingressos, i que ara es veuran obligats a cercar una altra feina. Perquè pens que en un xibiu de 20 metres quadrats, que a més hauran d'estar farcits de maquinària per conservar i refrescar, no hi pot haver gaire gent despatxant.

L'altra reflexió és que el pessimisme de l'Ajuntament no ens reconduïx a tots a pensar que aquest ingrés que tenia l'Ajuntament ja no pot

arribar a nivells importants, i que altra vegada es pugui jugar la mala passada de no fer comptes i lliurar l'explotació sense un concurs-subhasta que faci que la gent que ja té els xibius torni a obtenir l'explotació per quatre dècimes que haurien d'anar al poble i resulti més rendable enguany que mai no els ho havia estat, ja que s'estalviaran moltes despeses de personal i la gent que acudirà a les nostres platges serà la mateixa, només que ara seran ells mateixos els qui se serviran les begudes i els entrepans.

No hauríem de caure en aquesta trampa. L'obligació d'un ajuntament és l'administració i la gestió dels béns comunitaris i per tant la seva tasca no està tan sols en una bona gestió de les despeses, sinó que també es necessària una bona gestió dels ingressos.

Antoni Ballester i Mas.

SEBASTIÀ PONS MAIMÓ

SERVEI D'AIGUA
PALES CARREGADORES
TRANSPORTS EN GENERAL

Carrer Jaume I, 40
Tel. 65.10.15
07630 CAMPOS

TALLER
PNEUMÀTICS
I EQUILIBRATS

MIQUEL BORDOY
SERVEI DE PNEUMÀTICS:
FIRESTONE
I
DUNLOP
VENDA BATERIES VARTA
I REVISIÓ FARS

Carrer Victòria, 57

CAMPOS

INGRESOS DE L'EXPLOTACIÓ DELS XIBIUS DE LES NOSTRES PLATGES

NOM	ANY 1985	ANY 1986	ANY 1987	ANY 1988	ANY 1989
Platja de s'estany	2.587.500	5.000.000	3.000.000	3.600.000	3.960.000
Platja de s'estany (H)			3.000.000	6.112.000	6.740.000
Platja del Trenc	2.587.500	5.000.000	4.080.000	4.895.025	8.795.000
Platja del Trenc (H)			1.920.000	3.100.025	
Platja Cas. del Motor	1.552.500	2.700.000	2.400.000	3.500.000	6.160.000
Platja Cas. del Motor (H)			840.000	2.100.000	
P. de Sa Creu d'en Tem	869.250	2.200.000	2.000.000	4.050.000	4.455.000
P. de Sa Creu d'en Tem (H)			900.000	2.100.000	2.310.000
Platja Es Murters	828.000	1.400.000	1.440.000	1.585.000	2.550.000
Platja Es Murters (H)			240.000	265.000	1.075.954
Platja Sa Ràpita	258.750	400.000	300.000	545.000	1.000.000
Platja Sa Ràpita (H)			150.000	225.000	340.000
	8.683.500	16.700.000	20.270.000	32.077.050	37.385.954

L'evolució és ben clara: el '85 es dona l'exploració per contractació directa.

El 1986 quasi es dobla l'ingrés per l'exploració de les platges, perquè un regidor del grup majoritari imposa aquesta quantitat, davant el benefici abusiu que tenen aquests negocis, i tots accepten pagar les quantitats del repartiment, i es tornen donar els xibius per contractació directa.

El 1987 els explotadors dels negocis de la platja s'augmenten voluntàriament el 20 % i es tornen donar per adjudicació directa.

L'any 1988, primer any que es fa Concurs Subhasta, quasi tothom ajusta més les seves propostes i el resultat és un augment d'un 58 % sobre el preu anterior. Un "Xiringuito" canvia de mans.

L'any 1989, segon any que es fa Concurs Subhasta, l'augment és d'un 16 %. Hi ha bastant d'inconformisme en el

poble, algun altre negoci "canvia de mans" i volen un grapat de milions.

Què passarà l'any 1990?. Si ens fixam amb els pressuposts de l'Ajuntament sols es preveu un ingrés de 10.000.000 de pessetes pel concepte d'exploració de platges i males llengües diuen que per l'Ajuntament ho troben molt, perquè els xibius seran petits. Però volem pensar un poc, treure quatre comptes i alerta els qui els interessen per tal que el Concurs Subhasta que suposam que s'ha de fer no sia massa **desinformat**:

- Pensam que les "tumbones" no hauran tornat petites i que si l'any passat, globalment, per les 1.900 que n'hi podia haver varen pagar (així com varen anar les coses) uns 15.000.000 de pessetes la qual cosa dona a més o manco 7.000 pts per tumbona per tota la temporada, suposam que enguany no hauran de donar-

se per menys d'aquesta quantitat. Tenint en compte que la temporada dura uns 150 dies, això surt a 46 pts per "jaç" i per dia a pagar a l'Ajuntament.

- Els xibius, diuen que han tornat petits i que sols podran vendre begudes i entrepans.

Seguim pensant que no és arriscat creure que el següent compte és ben lògic:

Creim molt probable que hi pugui haver en totes les platges una mitjana de 3.000 persones diàries i que és possible que durant 120 dies facin una consumició de 150 pts diàries cadascuna. Llavors treim comptes.

$3.000 \times 120 \times 150 = 54.000.000$ de pts.

No volem ser molt garrepes, però no pensau, com nosaltres, que si ens repartíem aquests 54.000.000 de pessetes la meitat, per al poble, 27.000.000 de pts, en queda-

rien altres 27 per repartir als explotadors del negoci, la qual cosa vol dir que els correspondrien quasi 5.000.000 a cadascun, que no és tothom qui els guany (ni de dos en dos).

Per tant, si seguim sumant no pareix impossible que les nostres platges puguin donar aquesta temporada:

15.000.000 (hamaques) + 27.000.000 (begudes i teca) = 42.000.000 de pts.

Quants de milions "regalarà" el nostre Consistori als explotadors dels xibius? o, dit d'una altra manera: quants de milions que podrien destinar-se a millores dins el nostre poble es "regalaran" al bars? 10, 20, 30 ? La solució la sabrem aviat.

Redacció.

ÉS BENEFICIÓS URBANITZAR SENSE CONTROL?

Els especuladors, sens dubte, respondrien que sí. Però, mirat del punt de vista municipal, hi tenim els nostres dubtes.

Agafem els pressuposts del nostre Ajuntament, on la febre de les urbanitzacions és bastant forta. Observem que, en el Pressupost d'Ingressos, preveu que, entre Contribució Urbana, Increment de Valor del terreny i Activitats empresarials, únics ingressos en què Sa Ràpita té una aportació: el total d'aquests ingressos puja a 48.000.000, dels quals podem acceptar que el 50 % els aporta Sa Ràpita, la qual cosa fa que poguem pensar que els ingressos procurats al municipi són d'uns 24.000.000 de pessetes.

Si, per altra banda, agafem el Pressupost de Despeses, podem observar que es preveu una despesa entre

Personal i Despeses Generals de 168.000.000, dels quals volem pensar que almanco un 15 % haurà de correspondre als nuclis de la vorera de mar, perquè si no és així haurem de creure que realment estan abandonats de l'Ajuntament, perquè si ni tan sols hi destinen la feina d'un guàrdia municipal, la d'una persona encarregada de la neteja, i que a la paperassa administrativa d'aquests dos nuclis no els correspon el 15 per cent de la paperassa total, haurem de creure que efectivament això són coses que marxen per elles mateixes. Igual passa amb el que fa referència a les despeses corrents i de serveis, en què també es pot creure que, almanco un 15 % es fa en els nuclis turístics. Això representaria uns 25.000.000 de pessetes gastades al nucli de Sa Ràpita.

I si això és així és el negoci de Na Peix Frit.

Es pot argumentar que les urbanitzacions produeixen uns beneficis que es diuen "Aprofitament Mitjà" que representa que un 10 % del terreny urbanitzable ha de passar a ser propietat de l'Ajuntament i que això representa un cop de doblers. Fins ara, quasi sempre, el costum de l'Ajuntament ha estat d'arribar a acords amb els urbanitzadors, pels quals l'Ajuntament cedeix la propietat dels solars a canvi d'una quantitat de doblers, que per regla general és una venda a baix preu, donat que fins aquest moment, el preu més alt que s'ha cobrat ha estat a 550 pessetes! el metre quadrat, a la urbanització de Dalt Sa Ràpita.

Si, efectivament, es pogués demostrar que les despeses anuals (que ens

pareix normal que es gastin), són exagerades, hauríem d'observar, com en el Pressupost d'enguany per a inversions a Sa Ràpita, es preveuen uns 180 milions de pessetes, entre voravies, jardineria i renovació de l'enllumenament públic de la Ràpita, que, si bé és ver que es fa subvencionat en un 70 %, això no lleva que és una important despesa (que era molt necessària a Sa Ràpita), i que ens fa pensar a veure d'on hauríem tret aquests milions, si no arriba a venir la Conselleria de Turisme a oferir-nos d'acudir-hi per fer les millores necessàries a les zones turístiques. Quants d'anys hauríem hagut de fer despeses superiors per arreglar-ho?

Redacció.

PERRUQUERIA I ESTÈTICA

Carrer Santa Bàrbara, 2 - Tel. 65.21.28
07630 CAMPOS

Joieria - Relotgeria

SANT JULIÀ

Joies *Fuscai*

C/. A. Vives, 26

Tel. 65.11.70

CAMPOS

DISTRIBUCIONS

MIQUEL MAIMÓ OLLERS

- Cerveses San Miguel i Kronenbourg
- Llet Agama i Asturiana
- Aigua Font Sorda
- Conserves en general

Santa Bàrbara, 12 - Tels. 65.25.32 - 65.07.38
07630 CAMPOS

Clínica Veterinària

C/. Nicolau Oliver Fullana, 1 - Tel. 65.07.31 - CAMPOS

*VACUNES

*RAIGS X

*CIRUGIA

HORARI: Dilluns a Divendres, de 16'30 a 20 h.
Dissabtes, de 10'30 a 12'30 h.

JA HA SORTIT EL REGLAMENT DE COSTES

Dia 12 del desembre passat va sortir publicada aquesta important normativa sobre costes i zona marítime-terrestre, regulant els aspectes que la Llei, ja comentada en aquesta revista, havia deixat un poc en laire. Així i tot, encara haurem d'esperar moltes d'altres disposicions i normes per veure com roman- dran les nostres costes, plat- ges, arenals i zones similars. A més a més, desgraciada- ment, estam pendent de la res- olució del recurs d'inconsti- tucionalitat plantejat per dife- rents CC.AA. al Tribunal Constitucional.

Un dels temes més interessants, i que ja ha pro- vocat polèmica a voler, és el de l'explotació de les platges, la tradicional explotació de xibius.

Aquesta està regulada de forma minuciosa als arti- cles 111 i 112, ben llargs i complicats.

Per començar, l'explo- tació de serveis temporals a les platges serà concedida o atorgada als AJUNTA- MENTS que ho sol·licitin, acomplint les normes gene- rals i específiques exigides per l'administració.

El principi bàsic que informa la Llei i el Reglament que ara comentam és el de

PRESERVAR L'ÚS PÚBLIC DE LES PLATGES.

Ara bé, quin serà el procediment per a l'explota- ció? L'ajuntament, pel gener, ho demanarà al Servei de Costes, establint la proposta de delimitació i PAGANT UN CÀNON que es determinarà cada any i a cada zona. Això tant si l'ajuntament fa com- ptes d'explotar-ho ell com si ho vol concedir a tercers (empre- ses o particulars). L'ajunta- ment haurà de passar una llista nominal dels explotadors dels xibius al Servei Perifèric de Costes.

No es permeten cap- casta de "casetes d'ús privat", la qual cosa a Campos real- ment no és habitual.

També es requerirà AUTORITZACIÓ del Servei de Costes i del de Marina Mercant (òrgan corresponent) per a explotació d'artefactes flotants d'oci (velomars, pa- tins, motos aquàtiques, etc.).

També es requereix AUTORITZACIÓ en cas d'ocupació mitjançant béns mobles (hamaques, cadires, etc.).

Diu ben clar el Regla- ment que en tots els casos es PODRÀ OBRIR UN TRÀ- MIT D'INFORMACIÓ PÚBLICA. Seria desitjable que aquest es promogués a

tots els casos i zones.

En aquestes explota- cions parlam sempre d'instal·lacions mòbils i no fixes o sia, desmuntables. Al- trament, se seguirà un règim molt més exigent. Seria apli- cable al règim general, lògi- cament, i al règim d'utilitza- ció de platges (articles 64-84).

Dins aquest règim general aplicable, que també s'haurà de respectar en el cas dels xibius, hi ha diverses normes o preceptes interes- sants:

- S'ha de garantir en tota instal·lació una correcta eliminació d'aigües residuals.

- L'accés a aquestes instal·lacions és públic, en general.

- MOLT IMPORT- ANT: La dimensió màxima de les instal·lacions desmun- tables serà de 20 metres quadrats, respectant una dis- tància de les altres de 100 m.

- Les conduccions han de ser subterrànies.

- Les instal·lacions (del tipus que sien) no poden excedir, en total, la meitat de l'extensió de la platja, i s'han de repartir en forma homogè- nia al llarg i ample d'aquesta. Aquesta serà una norma de pes de cara a moltes explota- cions actuals.

Aquest Reglament,

com veis, és RESTRICTIU i veu amb mals ulls l'explota- ció indiscriminada de platges i de zones públiques.

L'aplicació del mateix Reglament serà un vertader "estira i amolla" entre les Administracions Municipals (ajuntaments costaners) i l'Ad- ministració Perifèrica (el Cap de la qual, és el Sr. Delegat del Govern). De fet, per la premsa diària, ja s'ha pogut veure aquesta problemàtica, de resolució no gaire fàcil sobre- tot quan la pràctica que s'ha duit a terme ha estat, aquí i per tot arreu, de mànegues amples i de permisivitat.

La protecció dels inte- ressos en joc és ben difícil, però s'haurà de fer inevitable, després d'aquest Reglament, un esforç per compaginar el negoci i el lleure d'esparden- ya o, senzillament, naturístic que no vol gastar amb truites o coca-cola. Però és que a més, hi ha un interès de tipus ecològic que no s'hauria de negligir, tant i que, encara que molts ho pensin, no consisteix en interès estètic, sinó en qualque cosa més.

Pere Ollers i Vives.

Forn de Ca'n Vadell

**Elaboració artesana
dels productes tradicionals**

Carrer Manacor, 19
Telèfon 65.23.24

07630 CAMPOS

tot temps
Sabates - Ortopèdia

Carrer Creu n.º4 Tel.65.05.41 CAMPOS

CATALUNYA LLIURE és un partit polític que es presenta per primera vegada a unes eleccions amb motiu de les EUROPEES '89. Com a indicador de la seva incidència entre els votans de les illes balears, direm que el total de vots aconseguits va ser de 666, dels quals 7 eren de Campos, 261 de Ciutat, 19 de Llucmajor, 26 de Felanitx, 64 de Manacor, etc. Considerant tot l'àmbit territorial de llengua catalana el nombre de vots fou 19.586.

Caracteritza aquesta formació, entre altres coses, l'ús del terme Catalunya per definir el conjunt de països que parlem el mateix idioma (Catalunya francesa, Principat, País Valencià i Illes Balears). I aquesta és la seva visió del tema de l'AUTODETERMINACIÓ.

Esperam les col·laboracions dels partits PSOE, PP, CDS, ESQUERRA UNIDA, VERDS, etc. per oferir-vos-les en properes edicions.

AUTODETERMINACIÓ? INDEPENDÈNCIA!

Des que el 12 de desembre del 1989 el Parlament de la Catalunya central va aprovar una resolució en què es diu que "l'acatament del marc institucional vigent (...) no significa la renúncia del poble català al dret a l'autodeterminació", s'han alçat una polseguera d'opinions, de declaracions, d'articles i fins i tot d'avertiments que han fet que una paraula, que la gran majoria desconeix però que sona a independència, hagi passat a la primera plana de l'actualitat. Per això i perquè aquest fet significa la constatació **que hi ha catalans que volem la independència**, ja que si no fos així aquest tema ja no s'hauria plantejat, hem de dir que la polèmica és positiva.

Dins la Declaració Universal dels drets humans

es reconeix el dret dels pobles a l'autodeterminació, i en aquest sentit hem d'entendre que consisteix *en l'acte pel qual un poble decideix lliurement el seu destí polític*, especialment el de constituir-se en estat independent o no. Però hem de reconèixer també que tant la resolució del Parlament de la Catalunya central com la definició política d'aquest dret, són merament formals i abstractes, i els hem d'omplir d'un contingut que estigui d'acord amb la realitat del nostre poble.

L'autodeterminació de qui?, és la primera pregunta que s'ha de contestar clara i sense embuts, i l'única resposta possible és que **volem l'autodeterminació de tota la nació catalana**, la que va de Perpinyà a Alacant i de Fraga fins a Maó, ocupada i dividida per dos estats (Espanya i França), i per diverses comunitats autònomes amb la prohibició de federar-se o unir-se imposada per la Constitució espanyola. Aquesta és la realitat del nostre poble, i el fet que diputats autonomistes de les Balears i de València hagin presentat mocions similars a l'aprovada a Barcelona ajuden a marcar el mapa català complet puix que per exemple ni a Múrcia ni a l'A-

ragó ningú no parla d'autodeterminació. És clar que l'autodeterminació és aplicable a nacions completes, no a "Comunitats autònomes" imposades pels ocupants perquè és impossible i perquè seria caure en el joc de la confusió.

Però encara hi ha una altre qüestió de què tampoc no s'ha sentit parlar i que és fonamental. Estracta de quines condicions prèvies i necessàries permeten exercir aquest dret. Podem, per exemple a Mallorca o a la resta del territori català, **exercir el dret a l'autodeterminació** quan encara estam sotmesos a **unes lleis, una burocràcia o un exèrcit forasters?** O quan encara estam **manipulats per uns mitjans d'informació i de formació d'opinió**-televisió, ràdio, premsa, escola etc. **controlats i dirigits pels ocupants?** És evident que no es dóna la situació de llibertat plena necessària i prèviament indispensable. De fet, mai cap poble ocupat no s'ha autodeterminat mitjançant un referèndum, en tot cas el referèndum ha servit per sancionar (reconèixer) una situació de fet, imposada per uns o guanyada per altres, establerta i convinguda d'antuvi, fruit de la lluita i/o la negociació.

No ens convé amagar el cap davall l'ala i enganyar-nos a nosaltres mateixos: **l'autodeterminació del poble català depèn de nosaltres i només pot arribar pel camí de la lluita per la independència**, de la demostració que la voluntat de tots els catalans és de viure en un Estat català independent i sobirà i només per aquest camí ens pot venir el reconeixement internacional de les altres nacions del món.

Si hem de dir les coses pel seu nom i **volem exercir l'autodeterminació per decidir sobre la nostra realitat quotidiana**, sobre les nostres relacions internacionals -polítiques i comercials, sobre el nostre sistema polític, sobre el model d'ensenyament o el respecte al nostre entorn natural, etc. **només podem fer-ho si primer guanyam la independència.**

Assemblea de Mallorca de

CATALUNYA LLIURE.

HEM LLEGIT . . . el Temps

Setmanari independent d'informació general

Revista EL TEMPS, "La indústria verda, més madura", núm. 301, 26 de març de 1990.

Primerament, voldria presentar una mica aquesta Revista. El TEMPS, és curiosament, una Revista de València, però dins la qual podem trobar notícies i preocupacions de tot l'àmbit de les Illes Balears, Catalunya i, lògicament, El País Valencià. És una revista en català que parla del món d'avui, de l'home i la dona de l'actualitat. És una llàstima que, a ca nostra, a Campos, un mitjà de comunicació tan interessant sigui tan difícil de comprar. Si la volem trobar hem d'anar a Ciutat o subscriure'ns-hi.

L'article que vos propòs (un de tants que són interessants) és signat per En Frederic Rovira i parla de l'arribada de "l'ecologisme" als llocs més impensats: la indústria, el capitalisme, l'empresa, el mercat internacional o el consum habitual. I així se'ns explica que a tots els països desenvolupats (diguem Alemanya, França, Suècia, etc.) ja s'estan preocupant, i molt, de reciclar tot allò que

poden: paper, vidre, llaunes, etc. A Espanya, estam, com sempre, per davall les xifres europees de reaprofitament de residus de tot tipus.

D'altra banda, l'autor adverteix que als països del Mercat Comú i altres el consum s'encamina vers productes amb etiqueta "verda" o "ecologista". Així, detergents no contaminants o sense fosfats, aerosols sense CFC - cloro-fluoro-carbonats- (això que destrueix l'ozó), aliments naturals provinents de l'**agricultura biològica**, etc. Així mateix, s'estan iniciant projectes per millorar l'aprofitament energètic i deixar de banda les energies perilloses com la nuclear.

És ben curiós com fins avui l'empresari pareixia tornar boig en sentir parlar d'ecologia i ara sentim parlar ja a Europa d'un "capitalisme ecològic", paradoxa que es vol referir al fenomen que tothom comença a apreciar en forma ostensible la qualitat de vida i la salut per damunt la "quantitat" de "vida" o béns.

Pere Ollers i Vives.

ELEGIDA LA PRIMERA JUNTA DIRECTIVA DE LA DELEGACIÓ DE L'OBRA CULTURAL BALEAR A CAMPOS.

Dia trenta de març passat es va celebrar a la sala de cultura de "Sa Nostra" una Assemblea general de l'Obra Cultural Balear de la nostra vila, amb un únic punt a l'ordre del dia: l'elecció de la primera Junta Directiva que ha de dirigir, si Déu vol, la nostra delegació els propers dos anys, tal com diuen els estatuts, aprovats per unanimitat el passat mes de Novembre.

Només es presentava una candidatura a aquests comicis. Per tant més que unes eleccions varen esser una espècie de referèndum, en el qual només s'havia de demostrar l'acceptació o no per part de la majoria dels socis de les persones que es presentaven. Els resultats foren més que satisfactoris, ja que la candidatura fou elegida pel 100 % dels sufragis emesos, no havent-hi un sol vot blanc, el que suposa una injecció de coratge per als qui hem de regir la delegació aquests propers anys, i que som:

President: Pere Ollers i Vives
Secretària: Margalida Ballester i Manresa
Tresorer: Jaume Lladó i Jaume
Vocals: Antoni Lladó i Lladó
Joan Adrover i Mascaró
Joan Monserrat i Mas

La participació, malgrat tot, no va esser molt alta, ja que només un 33 % dels socis acudiren a exercir el seu dret, possiblement a causa de la poca emoció de les votacions, per mor d'haver-hi una sola candidatura.

Dia deu d'Abril va tenir lloc la primera reunió de la Junta Directiva, que, segons els estatuts, ha de tenir caràcter mensual, com a mínim. S'hi va decidir, entre altres coses, donar una nova empena a la revista RESSÒ i elaborar un pla d'activitats per enguany, acompanyat pel corresponent pressupost que haurà d'esser aprovat per l'Assemblea General de socis.

Jaume Lladó.

Gremi Boneters, s/n. - Tel. 75.01.00
POLÍGON LA VICTÒRIA
07009 PALMA DE MALLORCA

TRANSPORTS
MESQUIDA

RONDA CATALUNYA, 9 - Tel. 65.01.47
07630 CAMPOS

ASSEMBLEA DE LA UNIÓ DE PAGESOS A CAMPOS

Dia 6 d'abril i a la Sala de Cultura de la Caixa d'Estalvis "Sa Nostra" a Campos hi va haver una assemblea dels afiliats d'aquest Sindicat al nostre poble. Hi assistiren membres de la Permanent d'aquest sindicat, entre ells el Senador del P.S.O.E., Antoni Garcias de Lluçmajor i membre també de la U.P.M. El tema primer de la reunió era un canvi d'impressions sobre la situació actual del Sindicat, sobretot pel que fa als serveis que pot oferir als seus afiliats. En aquest sentit es va explicar que els afiliats de la Unió de Pagesos tenen un servei gratuït per fer la declaració de la renda, per renovar el carnet de conduir, per matriculació de maquinària, etc. Al mateix temps, si qualche pagès desitja dur la comptabilitat de la seva explotació, la U.P.M. en facilita els mitjans.

Referent al tema de la situació de l'agricultura a la nostra comarca, l'opinió generalitzada era de desinformació, sobretot a partir dels darrers aconteixements relacionats amb la davallada dels preus de la llet i la crisi de l'empresa AGAMA.

La reunió va acabar amb coca amb verdura i vi de barral. I a mal temps, bona cara!

FOTO: DAMIÀ PROHENS (FOTO VIDAL)

PROGRAMA D'EDUCACIÓ VIAL A LES ESCOLES

S'han fet, en el Parc Infantil de Transit de Campos les proves locals, classificatòries per al pròxim XXVI Campionat Nacional de Parcs Infants de Transit, que enguany tindrà lloc a Lucena (Còrdova).

Trenta-cinc al.lots, ben preparats pel monitor, en Bartomeu Mascaró, guàrdia local, dins la part pràctica han demostrat la seva habilitat en bicicleta, fent un difícil circuit, i dins la teòrica, responent a un test sobre normes de circulació. Els seleccionats han estat en Ramon Juan Mas i en Joan Garcias i Lladó i de suplents hi haurà en Mateu Rigo Sacarés i en Lluís Barceló Sánchez, tots ells a la fotografia.

Aquestes proves són part de les activitats organitzades per l'Ajuntament de Campos dins el "Programa d'Educació Vial a les Escoles", que tot al llarg del curs el mateix monitor ha anat desplegant setmanalment amb classes teòriques i pràctiques de circulació amb els alumnes dels col.legis Fra Joan Ballester i Joan Veny i Clar, a fi de motivar i conscienciar el jovent sobre la importància de l'educació vial.

EN MIQUEL VIDAL I MAS, "ES TORNER"

Presentam a aquest número de **RESSÒ** una entrevista amb un campaner que durant cinquanta anys ha viscut molt d'aprop l'evolució de l'agricultura del nostre terme, i ho ha fet des de la perspectiva de la seva professió: *mecànic especialista en instal·lacions per treure aigua i per regar*. Durant aquests 50 anys ha vist com els horts campaners passaven d'una època daurada o de "vaques grasses" a l'actual, caracteritzada per una crisi que s'agreuja de cada any més.

Si hem decidit fer-li aquesta entrevista ha estat per dos motius principals: un, perquè expliqui la seva experiència humana i professional d'aquest mig segle de convivència directa amb els hortolans campaners, i l'altre perquè en Miquel Vidal encara té fe en el futur i ho demostra aportant el seu granet d'arena a una nova època que haurem de construir entre tots. La seva aportació ha estat la construcció d'un molí per treure aigua molt perfeccionat, les característiques del qual ens explicarà en aquestes pàgines.

Crec que amb la seva iniciativa, en Miquel Vidal ha demostrat que davant una situació crítica, la darrera cosa que s'ha de fer és arrufar-se i deixar que els esdeveniments econòmics i socials ens enterrin. Els molins que construirà en Miquel no salvaran l'economia campanera; però si cadascú de nosaltres dins el seu redol aportàssim idees pràctiques com la d'aquest mecànic, estic convençut que a tots ens tornaria lluir el pèl de l'economia.

- Com varen ser els teus inicis en el món de la mecànica?

- Com era ben normal en els anys 40, els meus pares em varen llogar de mosso als 9 anys al taller de ca'n Nito, davant l'hort d'en Groc devers la carretera de Santanyí. Hi fèiem feina el mestre (en Miquel Pomar i Escales), en Guillem "Bessó", que després va fer-se xofer de l'empresa Clar, i jo. Fèiem feina de sol a sol i jo guanyava una pesseta cada setmana. Al taller hi fèiem de tot, però sense maquinària ni electricitat. Allà adobàvem arades, carros, molins i també ferràvem bísties i també hi vàrem fer màquines per fer fideus. Quan el sol s'havia post, enceníem un llum de carbur per poder seguir fent feina. Tot ho havíem de fer a mà: foradàvem el ferro amb trepà, forjàvem els perns a mà, saldàvem els vergats dels molins dins la fornall i a cop de mall, etc. Vàrem passar una època sense carbó i haguérem d'enginyar-nos amb clovella d'ametla. També va haver-hi un època d'escassetat de ferro. Per cert, que el ferro ens arribava amb els carros d'en Reviu, i d'en Forà que eren les agències de transport d'aque-

lla època.

- Quins tallers hi havia, a més del vostre?

- Jo record, i per ventura me'n deixaré qualcun, els de Ca'n Gasparet, de Ca'n Coix, de Ca'n Mulet, de Ca's ferrer Franc i el del ferrer Tòfol. A Es Palmer hi havia el de ca'n Marrano. I a totes aquestes ferreries també ferraven bísties.

- Com vares arribar a establir-te pel teu compte?

- A partir de l'any 1948 vaig estar llogat uns anys de porqueret, i després, vaig passar al taller de mestre Joan de Son Grau i hi arreglàvem motor de gasògen. Com que no hi havia benzina, ens havíem d'enginyar amb aquells motors de cotxe que funcionaven amb clovella d'ametla. Record haver arreglat els cotxes d'en Mateu "Fraret" i del senyor de Ca'n Tallades que marxaven amb gasògen... D'allà me'n vaig anar a fer el servei militar, i al Parc d'Automòbils vaig aprendre bastant de mecànica i a fer feina amb el torn. Llavors vaig estar tres anys fent feina a Lluçmajor (a ca'n Pallicer), i d'allà vaig tornar passar a ca'n Nito durant tres anys i em vaig dedicar sobretot a fer

batedores. El taller ja era al poble, al carrer d'Antoni Maura, núm. 56 i les batedores que fèiem, marca DOGA, les exportàvem a la Península. Posteriorment em vaig establir amb en Sebastià "Barret" al carrer de Santa Bàrbara i durant set anys vàrem anar a mitges. A aquell taller vàrem tenir de mossos en Viçens Lladó i en Nadal Huguet. Hi

construíem bombes de pistó i centrífugues, instal·làvem motors Diesel per regar i els reparàvem. Des de fa 23 anys estic al meu taller del carrer n'Antoni Maura.

- Com era l'agricultura a la nostra zona en aquella època?

Fins l'any 50 predominava l'hortalissa. L'aigua per regar era molt bona i els

FOTO VIDAL

hortolans podien fer monges, pebres, cebes, patates, etc. Tot aquest gènere el duien a vendre amb carros als pobles de tota la comarca. Aquella gent havia de partir amb els seus carros a mitjanit per arribar d'hora a fer plaça.

- Tornant al tema dels molins, quines eren les reparacions més freqüents?

- Hi havia un poc de tot, però les més corrents eren canviar les soletes (que eren de cuir), fer estopades noves, canviar pernys romputs, tornejat les bombes, etc. Per cert, que com que perdíem molt de temps desmuntant les bombes i transportant-les al taller per tornejat-les, vaig inventar un aparell per tornejat al lloc mateix. Encara el tenc i era molt pràctic. Marxa amb electricitat i si no hi havia una presa de corrent avinent, el feia funcionar amb una alternadora. Era un sistema tan pràctic que fins i tot ens enviaven a demanar de Sa Pobla perquè hi anàssim a tornejat bombes dels seus molins.

- Quins models de molins hi havia?

- Bàsicament només dos: els de fusta i els metàl·lics, i eren fets a Campos. Cada ferrer tenia el seu fuster i combinant-se les feines els construïen. La capacitat d'extracció mitjana era d'uns cinquanta mil litres per dia.

- Creus que els molins poden tornar jugar un paper important dins la nostra agricultura?

Els de la meua edat recordam molt bé quan el pla de Campos era un verger i tot un espectacle de veure més de 300 molins rodant. Llàstima que no conservem una filmació d'aquelles imatges! Però avui dia no en queden més de mitja dotzena i, en canvi, tots veim que el vent és una energia que no aprofitam gens en comparació amb les seves grans

possibilitats. Pensem que no val res de res, que cap empresa passa factura a final de mes pel vent consumit. És ver que un molí requereix tota una instal·lació i uns costos de manteniment, però així i tot crec que hauríem de donar molta més atenció a aquesta font d'energia. El molí que jo he construït és ideal per regar petites extensions, encara que amb una bomba més grossa i amb el nivell de l'aigua a 40 pams podria donar un rendiment de 7.000 l/hora. A més, com que tot funciona amb rodaments, només que es mogui una miqueta d'oratge ja es posa a moldre. I per jardins o hortets petits, també en podria fer de més menuts.

- Quina ha estat la teua especialitat aquests darrers vint anys?

- M'he dedicat sobretot a instal·lacions per treure aigua i per regar. Feia una mitjana de 45 bombes cada any i les construïa a partir de les peces que jo encarregava a toneries de Ciutat (la Fundició Mallorquina, Titan, Ca'n Casesnoves) i eren uns models creats per mi mateix, amb eixos flotants. Feia una bomba de 60.000 l i una de 100.000 l. De les primeres encara n'hi ha funcionant. Les "Ideal" eren les més antigues. Crec ben cert que actualment de les bombes que marxen, un 60 % són fetes meves. Han donat molt bon compte.

- Fins aquí el testimoni d'un campaner que ha aportat a la nostra comunitat una iniciativa ben interessant, basada en la llarga experiència del seu ofici. Qui sap si el molí d'en Miquel "es Torner" marcarà l'inici d'una nova època per a Campos. Una època marcada per l'ús de les energies naturals i per una agricultura altra vegada pròspera...

FOTO VIDAL

CARACTERÍSTIQUES DEL MOLÍ DE VENT VIDAL

Capacitat d'extracció:

- amb una bomba de pistó de 125 mm. de diàmetre: 600 litres/hora, a 60 metres de fondària.

- amb una bomba de 200 mm. = 7.000 litres/hora, a 9 m. de fondària.

Pes total: 700 quilos.

Longitud del vergat: 5 m. (de l'eix del molí fins al giratori, a la boca del pou).

Material del vergat: Aleació de Crom-níquel.

Capses de bolles: (rodaments) per tot.

Reducció de 2,5 x 1 (cada 2 voltes i mitja de ramell, el pistó fa un desplaçament complet)

Ramell: de 4 metres de diàmetre

16 pales de 1'5 m. x 0'4 x 0'80

El milà duu una coa accessòria que treu el molí del vent automàticament si en fa massa.

Materials: bomba d'acer inoxidable i pistó de bronze, torre i pales; tubs i planxa galvanitzats.

El molí està instal·lat a un forat de 30 cms. d'obertura a Son Blanquet.

Profunditat d'extracció: 60 metres.

Per a qualsevol informació relativa a aquest model de molí, en Miquel Vidal vos pot atendre al seu taller del carrer de n'Antoni Maura, núm 65, Tel. 65.07.54

Per Joan Monserrat.

A aquest capítol voldria parlar-vos de tres ocells molt lligats amb la primavera.

Aquesta època, ben igual que la tardor, és temps de viatges per als ocells. Els que han passat aquí l'hivern aniran a fer el niu a les terres nòrdiques i aquí arribaran els que venen de la part d'Àfrica. El fet de les migracions respon a causes alimentàries que tenen molta veure amb les variacions de clima degut a les estacions. La manca de menjar que suposa el fred per als ocells granívors o insectívors els empeny a migrar a altres regions, així com també als climes tropicals que provoquen eixut.

Les migracions, emigració quan se'n van i immigració quan vénen, generalment segueixen unes mateixes rutes i uns mateixos corrents, influïts per la geografia i les condicions atmosfèriques.

Podríem parlar-ne molt més de tot això, però trobo que ha arribat l'hora de parlar un poc d'aquests tres ocells, són els següents: **La Falzia, la Falzia pàl·lida i la Falzia reial.**

La Falzia és una de les aus més ben dotades per al vol. Aquests ocells cacen, mengen, beven, s'aparellen i, segons sembla, fins i tot descansen volant. La seva velocitat de 180 km. per hora el fa un dels més ràpids i l'altura que pot arribar a atènyer és de 2.000 metres. Té el plomatge negre, amb una taca blanca a la gola. Fa el niu a les encletxes i als forats dels edificis i a l'època de cria es formen esbarts de vegades nombrosos

LES FALZIES

que cacen frenèticament arran de les teulades.

La Falzia, també rep el nom de **Falzilla i magall** a Catalunya, **Vencejo común** al territori espanyol i el seu nom científic és **Apus apus**.

Hi ha altres classes de falzies, com la **Falzia pàl·lida (Apus pallidus)**, **Falzia reial (Apus melba)** aquesta darrera un poc més grossa que les altres dues.

La Falzia pàl·lida, és idèntica de formes i de costums que la Falzia, només hi ha la diferència del color i de l'àrea allà on és més comú. El pàl·lid substitueix el negre de l'anterior, amb una coloració més uniforme, i la taca blanca a la gola agafa una major extensió. Se sol veure més per les zones costaneres que a l'interior.

La Falzia reial (Apus melba), és idèntica de forma a les que volen per damunt el poble, però com he dit abans, molt més grossa (21 cms.) i amb la gola i l'abdomen blancs, separats per una banda obscura. També l'anomenen **Ballester** al Principat i al País Valencià **Falzia de panxa blanca**.

Aquesta Falzia és més comú a la zona de muntanya.

La llengua,
feina
de tots

J. Juan Pons

El català, com tota llengua romànica o neollatina, té el seu origen en el llatí, llengua que es parlava a tot l'Imperi Romà. Per tant, podem afirmar que una quantitat molt nombrosa del seu lèxic prové del llatí i també la seva morfologia i sintaxi.

Tota llengua està composta d'un conjunt de paraules (lèxic), una manera de construir aquestes paraules (morfologia), una forma de compondre aquestes paraules dins frases (sintaxi) i una manera de pronunciar aquestes paraules (fonètica). Allò que diferencia una llengua d'una altra és la sintaxi, la morfologia i el lèxic (en aquest ordre). Per tant si la diferència només radica en la fonètica i una part del lèxic, tan sols estem parlant de dialectes.

Els dialectes són les variants d'una llengua i tots són igual d'importants. L'idioma o llengua és la suma

Per

Antònia Sitjar

d'ells.

La principal de les vocals en posició tònica i àtona i també algunes consonants tenen sons distints. Quant a la morfologia hi ha una característica que ens diferencia, a nosaltres illencs, de la resta del territori de parla catalana: l'ús de l'article.

Només "salam" a les Illes?

El fet que hi hagi actualment dos articles, el literari i el salat és degut a què un prové del llatí ILLE i l'altre del llatí IPSE. ILLE va donar la forma anomenada literària EL i IPSE va evolucionar cap a la forma ES o article salat.

Hem de dir que les paraules IPSE i ILLE no eren articles (en llatí no n'hi havia) sinó demostratius. Aquests dos pronoms poc a poc es varen buidar del seu valor deíctic, mostratiu, per a convertir-se

en simples determinants. Per tant, l'article és una paraula buida, sense significat propi, que ens anuncia que el que vindrà després d'ell és un substantiu i ens indica el gènere i el nombre.

Ara bé, no sempre han tingut la mateixa vitalitat els dos articles. Fins al segle XI predomina l'article provinent de l'IPSE en tot el territori de parla catalana; en tenim mostres d'aquest ús en els topònims de llocs que actualment només utilitzen el literari com: Sant Climent Sescebes, Sant Joan Despi, Collsa-cabra, Sant Just Desvem, etc.

A partir del segle XIII l'article salat caurà en desús i cobrarà força l'article literari. Malgrat tot, l'IPSE romanà vigent fins als nostres dies a les Illes Balears, una part del País Valencià (la Vall de Gallinera i Tàrbena) i una part de la comarca de Girona.

L'article literari a les Illes:

Malgrat a les Illes s'utilitzi de forma prioritària l'article salat, l'article literari

no és desconegut ja que s'utilitza des de sempre en els següents casos:

a.- davant el nom de les hores: la una, les quatre, les tres.

b.- davant noms referits a coses o éssers caracteritzats pel seu volum, grandesa o respecte:

el món, la Mare de Déu, el dimoni, el rei, la mar, el dia de l'Àngel.

c.- dins frases fetes com:

sortir a la fresca, fer la bona, anar a les bones o a les males.

d.- davant alguns topònims com:

La Mola, L'Olla, Sa Cova de l'amic.

e.- davant modalitats de productes com:

peres de la nau, herba de la roca.

En conclusió, els dos articles han romàs molts de segles en contacte i cap dels dos és d'ús exclusiu d'una determinada zona.

La llengua
feina
de tots

LLIBRERIA - PAPERERIA

impremta
ADROVER

Antelm Obrador, 2 - Tel. 65.02.02 - CAMPOS

TIPOGRAFIA
OFFSET

Per Damià Huguet.

En Miquel Barceló, que a Felanitx li diuen de Ca'n Cordella, és un pintor avui dia conegut i reconegut arreu del món; possiblement el pintor jove de més anomenada, més apreciat, admirat i d'obra més valorada de tots quants transiten dins l'àmbit de la creació pictòrica que en el món perviu; tot ell imaginació i caràcter, vitalitat i estridència, encís i bellesa, un "enfant terrible" de la nova onada l'obra del qual ha remogut i remou tots els cercles artístics europeus i nord-americans; encarat a una renovació total de l'Art -en majúscules- posseïdor d'un alè fresquíssim de genialitat, provocatiu i potser en certa mesura tendenciós, però sense exagerar.

En Miquel Barceló té obra seva estesa a les més im-

portants pinacoteques i museus del món, i d'ell i de la seva obra n'han parlat i en parlen adesiara tots els mitjans informatius de més ressò i solvència que avui dia hi ha. Ell, felanitxer de soca-rel, ja des dels seus inicis com a pintor i creador, va participar en nombroses iniciatives i manifestacions de defensa de la nostra identitat nacional i cultural. Allò que potser és noticable, avui i en aquestes planes, és el fet que Miquel Barceló va muntar la seva primera participació pictòrica -oberta- a la vila de Campos; i això, encara que sembli encarar-se a una nostàlgia massa recent, pot tenir la seva transcendència.

Evidentment, en Miquel Barceló, juntament amb n'Esteve Terrades, en Tomeu Cabot i na Sara Gibert -tots ells membres del Taller Llu-nàtic i guiadors de "Neon de Suro" amb el llavors bon comportament del poeta Josep Albertí- va participar vivament en la presentació del Congrés de Cultura Catalana que va tenir lloc a Campos a l'agost de l'any 1976, pocs dies abans que se'n fes la presentació

EN MIQUEL BARCELÓ A CAMPOS / 1976.

"oficial" a Ciutat. L'obra d'en Miquel Barceló -juntament amb la dels altres pintors i intel·lectuals que hi participaven- decorava els murs socarats pel sol del campanar de l'església i d'altres edificis que hi ha a la placeta del cap del nostre carrer Major. D'aquella diada ens en queda un record una mica llunyà (com passen els anys!!) i, sobretot, un grapat de fotografies que donen i ens deixen testimoni dels actes que es varen celebrar, uns fets i unes fetes que hauríem de tenir ben presents i dels quals alguns ja no se'n recorden i d'altres voldrien oblidar.

Aquestes dues fotografies -i d'altres que en podríem

oferir- són un testimoni històric. I no únicament per la presència del pintor -i l'obra d'en Miquel Barceló a la nostra vila, sinó per la incidència que varen tenir, globalment, tots els actes que es feren aquell dia en defensa de la oficialitat de la llengua catalana en tots els àmbits polítics i culturals dels Països Catalans.

De vegades és bo retreure, recordar i remoure segons quines coses, mirar el present amb ulls d'ahir, i anar observant els canvis -progressius o regressius- d'una gent que amb els anys ha anat canviant o mantenint (perquè hi ha de tot) els colors de la personalitat.

Fotografies d'en Damià Huguet.

FONTANERIA

Lluís Barceló Pons

Necessita aprenent

- Telefonar migdies o vespres -

TEL. 65.06.72

Carrer Petra, 9 - 1er. - CAMPOS

EXCURSIÓ DEL GREMI DE FORNERS DE CAMPOS - 1955

COL·LEGI FRA JOAN BALLESTER O.C.
CURS 1963-64 (Correspon al N.º 18 de RESSÒ)

- 1.- Antoni Mercadal (Es Revellà)
- 2.- Joan Artigues (Sa Vinyoleta)
- 3.- Sebastià Sagreras (Peixet)
- 4.- Gabriel Reus (Ca'n Reus)
- 5.- Josep Sastrem (Colomer)
- 6.- Joan Vidal (Rossinyol)
- 7.- Antoni Fernández
- 8.- Miquel Capó (Fill des Manescal)

- 9.- Mateu Lladonet (Son Lladonet)
- 10.- Bartomeu Pizà (Cas Marians)
- 11.- Antoni Vidal (Xurí)
- 12.- Miquel Ginard (Cantó)
- 13.- Guillem Alcinas (Rostit)
- 14.- Bartomeu Burguera (Son Catlar)
- 15.- Antoni Obrador (Cavallot)
- 16.- Gabriel Amer (Potoi)
- 17.- Rafel Puigserver (Olier)
- 18.- Bartomeu Gayà (Ca'n Gaià)†
- 19.- Eugeni Segura
- 20.- Antoni Bonet (Banyeta)
- 21.- Guillem Rigo (S'hort de Ca'n Benavent)
- 22.- Nadal Galmés (Es Gallicant)
- 23.- Joan Escalas (Confit)
- 24.- Cristòfol Plazas
- 25.- Tomàs Garcias (Rossinyol)

PER
Clementina Clara

QUÈ ÉS LA SALUT HOLÍSTICA?

El fonament de la salut holística és la comprensió de l'ésser humà. Aquesta base està assentada damunt el concepte que cadascú de nosaltres té del seu objectiu en aquesta vida i en l'aprenentatge necessari per aconseguir-lo.

La nostra moderna civilització pretén de ser molt productiva, creativa i rica en el camp de la investigació en favor de la salut, però contradictòriament a això els darrers cinquanta anys no han deixat d'aparèixer moltes noves malalties. Cada dia se'n creen de noves. De fet, encara que **vivim**, la majoria de nosaltres ens limitam a exercitar l'**art de sobreviure**. Molts pocs de nosaltres han desplegat realment allò que s'anomena l'**art de viure** integralment. Una de les causes d'aquesta mancança és que la vida d'avui dia ha esdevingut molt artificial. La persona no dedica prou temps a meditar que per ventura hem anat massa lluny en el procés d'arraconar les fonts naturals de curació, substituint-les per mitjans artificials. I la vida, viscuda també artificialment, fa desaparèixer a poc a poc les nostres defenses naturals. I és aquesta obsessió per viure artificialment que fa que de cada vegada patiguem més. Les vides semblen en general dirigides únicament a intentar disminuir el **patiment creat per un mateix**. Hi ha objectius més elevats per a les persones que aconseguir alliberar-nos d'aquestes xacres?

No existeix cap sistema curatiu, sigui quina sigui l'escola mèdica que se segueixi, que pugui alliberar de la manca de salut creada per nosaltres mateixos, exceptuant el fer-se conscient que és la **mateixa persona** individualment que es crea aquesta misèria i que només ella mateixa pot aprendre d'evitar-la.

Amb l'abundància de la natura que ens ve de l'exterior i amb el centre de la consciència interior en tenim abastament per dur una vida sana i harmoniosa. Però com que **nosaltres mateixos** hem creat tantes barreres, tant interiorment com exteriorment, hem perdut el contacte directe amb aquestes forces (la natura i el nostre interior). Totes les persones tenim l'habilitat interior i la capacitat per mantenir-nos totalment sans,

encara que en el món actual la pressió social i econòmica ens hagi fet oblidar que totes les coses succeeixen en primer lloc a un nivell interior molt profund abans de fer-se visibles en els aspectes físic i mental. Hauríem de ser capaços de comprendre quines són aquestes habilitats internes i les fonts naturals de curació, per poder-nos servir al màxim i

assegurar-nos una salut perfecta.

Si començam per donar atenció al nostre organisme, comprovarem fàcilment que totes les seves accions, sentiments i emocions són guiades pel seu interior, per l'esperit conscient i inconscient. A continuació d'això, podrem comprovar que l'aspecte *mental* de qualsevol problema de salut que patiguem és més important que l'aspecte *físic* i que l'aspecte *espiritual* de la salut és encara més transcendental que aquests dos (els aspectes físic i mental). I si seguim dedicant atenció a les diferents zones del nostre ésser i aprenem de traspasar-les poc a poc surt a llum el nivell més fí de l'existència. Finalment, ens feim conscients que existeix en el nostre interior **un centre de consciència**, que aflora a l'exterior en

distintes mesures i graus. Aquells qui arriben a comprendre això, **exerciten** l'art de viure i d'existir. I si volem, podem ser constantment conscients d'aquest centre i gaudir totalment de tots els presents que rebem de la vida.

Els antics de diverses civilitzacions coneixien perfectament el fet que la persona pateix a tres nivells diferents: el físic, el mental i l'espiritual. Investigaven molt en aquests tres camps i si la persona moderna aprengué d'aplicar aquelles investigacions a les circumstàncies actuals no se sentiria tan malalta ni tan insegura. **En aquelles antigues civilitzacions s'insistia en la necessitat d'una salut holística i amb això volien dir que la salut és conseqüència de la comprensió global de la persona.**

Degraciadament la major part de la moderna investigació es basa en la curació i no en la prevenció. Interessa

més gastar-se mils de milions investigant nous productes per combatre el càncer o en cercar les maneres de substituir el cor d'una persona pel d'un ximpanzé, que aturar-se a meditar quines són *les lleis de la salut i el benestar*.

Pocs investigadors entenen que **la medicina preventiva és la millor, la més fàcil i la més rendable**. *Emmalaltir-se, tractar-se de la malaltia i recuperar-se és una experiència de sofriment i una pèrdua de temps i d'energia*. I podem aprendre, ben al contrari del que feim ara, a tenir esment del nostre cos, de manera que no sigui una font de misèria i dolor constants. Hauríem d'exercitar aquesta habilitat per tal d'assegurar-nos **una salut total** enlloc de enmalaltir-nos tan fàcilment de qualsevol malaltia. Tenim dos sistemes a l'abast per aconseguir-ho: l'un és **exterior** i l'altre és **interior**. *El mes que vé tractaré d'explicar-los*.

Salut holística:

Salut de la persona integralment entesa. Hipòcrates, un metge grec i "pare de la medicina natural" ja utilitzava la seva saviesa quatre segles abans de Jesucrist. La imatge que il·lustra els meus articles és el símbol representatiu de la salut holística. És aquesta salut que procuren l'**homeopatia**, l'**acupuntura**, la **iridoscòpia**, la **reflexoteràpia**, la **bioenergètica** i totes les altres formes de **curació naturals**.

FESTA DEL LLIBRE

Per tal de commemorar d'una manera profitosa aquest dia, els nostres Col·legis varen organitzar del 23 al 27 d'abril, la "Setmana del Llibre".

A més dels treballs propis per a conèixer i estimar el "llibre", durant aquests dies es desenvoluparen a les aules activitats sobre els temes de "La nostra Llengua", "Normalització lingüística", "Escriptors de Campos" i "Joan Veny, la seva obra", que anaren també acompanyades d'unes xerrades de Joan Lladonet, Damià Huguet i Joan Veny i Clar.

Al mateix temps, patrocinats per l'Ajuntament, Direcció General de Joventut i Associacions de Pares, s'organitzaren diversos concursos: **Premi de Redacció**, amb els temes abans esmentats, per als alumnes del cicle superior, i els temes: un conte o rondalla, costums i tradicions de Campos, records dels padrins, ... per als alumnes dels cicles mitjà i inicial; **Premi de Dibuix**, amb temes que facin referència al poble, monuments, cases, festes, balls, tradicions, treballs, ... i **Premi obra Teatre**, tema lliure en català.

LA T.V. A L'ESCOLA

Dia 3 d'abril passat, la televisió balear va oferir un programa dedicat a Campos i el seu entorn, dins l'espai "El meu redol".

Setmanes abans els alumnes de 7è i 8è del Col·legi Joan Veny i Clar havien estat realitzant les activitats i els treballs necessaris per a preparar aquest programa, per tal que la televisió entràs amb ells dins les aules, i sortís amb ells al pati, al camp i al carrer, en les distintes parts del programa: Campos ... , el meu poble ... , en esser gran ... , la producció de llet ...

SANT BLAI ESBROSTAT

(a D. Joan Vidal, amic de Sant Blai)

Enguany hem vist tornar a treure aquell arbre de soca seca i quasi morta que ningú reparava. El seus rebrots, sans i forts, han esclatat i sense temer-nos-en s'han ajuntat formant una espessa ramada.

No se'ns va ocórrer, quan veiérem la forta envestida, que aquell arbre era una part del jardí i del jardiner que mai la mirada desvia. A vegades, deixa que el jardí dormi llargues temporades, però quan ha de créixer i estar ben cuidat, no plany la feina ni l'esforç d'esbrostar. I, aleshores, amorosament el guia.

Sant Blai, arbre que sols pots ser esbrostat si ets dels nascuts per a créixer, per a expandir-se, per a donar recés i ombra. D'aquells que, sempre ben vestits i ben plantats, només mirant-los ja et parlen. D'aquells que, davall de les seves branques veuen néixer nous amors, i retornar a l'ombra vellets carregats d'enyo-rança.

Pensaren, tal volta, que a un arbre així no l'han d'esmotxar. Que si el tall no el fa plorar, la tristor li corr pels nirvis i a poc a poc la pena li

arriba a l'ànima i de tristor es mustia.

Esbrostar... Això és el que li fa bé, diuen... Esbrostar-lo sols ho pot fer aquell qui en sap. Perquè si no es fa bé, l'arbre creixerà desproporcionat i es farà malbé la soca... El brot s'ha d'estirar amb força, d'una estirada seca, encara que s'arrabassi un poc d'escorça de la soca.

Sant Blai, arbre venturós, no tots els teus rebrots tendran la gruixa d'aquest darrer rebrot.

A la teva soca t'hi deixaran tan fonda senya, de la seca estirada... Els que quedam som molts, però més primatxols i ben segur que el rebrot, ara esbrostat, ens donarà més força per a seguir creixent i ben criad amb l'afecte i l'amor que el teu brot te tenia, tan orgullós de la teva espessa rebrotada.

No et pensis, així com ell era, que més d'un sentirà el seu xeu-xeu, si veu que desfalleix amb les inevitables bufades que ens dona la vida.

Ell, passejant amb el jardiner, també ens té esment i tampoc la mirada desvia.

Margalida.

- 1er. Diumenge de Setembre de 1988, Guillem Parets, missioner al Perú.

NOTES D'ESGLÉSIA

- El poble de Campos pot estar content de les seves processons de Setmana Santa i Pasqua, i pot estar content de tenir un Sant Blai per anar a fer-hi el diumenge "de l'Àngel", però no hem de desconèixer que ens falten moltes altres coses.

- Una recomanació:

llegiu la Carta Pastoral dels Bisbes sobre Ecologia i Turisme.

- I el més que vé, llegiu a RESSÒ una entrevista amb el nostre Rector, D. Gabriel, nou mesos després d'haver iniciat la seva tasca al nostre poble.

EL JARDÍ DE LA FLORA MEDITERRÀNIA DE SANT BLAI, CENTRE DE LA "FESTA DE L'ARBRE A CAMPOS"

Els alumnes dels dos col·legis ("Joan Veny i Clar" i "Fra Joan Ballester") col·laboraren a la sembra de diverses espècies i escoltaren amb molta atenció les explicacions que els donà el jardiner de les qualitats i beneficis per a la nostra existència de les plantes de Sant Blai

FLORES DE SILENCI DE CELA PER AL SEU AMIC GUILLEM MAS I TABERNER (EL CAPELLÀ GASPARET)

MAS FOTOS

Aquelles flors de silenci escamparen sobre els nostres esperits juvenils un perfum violent de pàtria antiga. Turmentant la memòria, he procurat reconstruir-ne unes quantes, perquè es conservi encara que no sia més que l'ombra espiritual del mestre desaparegut. (de "Flors del Silenci" de Miquel S. Oliver)

Com cada any, inexorablement a mitjan abril, quan l'oronella ens desperta a les matinades enfredolides i flairades d'herba fresca, quan guaita ruborós el sol que dona calor a les nostres ancestrals cases pairals, quan el cos descansa al balancí de la migdiada de les vacances de Pasqua i el temps de l'oci ens convida a llegir o a escoltar música, arriba el juvenívol vint-i-tres d'abril, la DIADA DEL LLIBRE. El llibre i la rosa fan festa.

La plana impresa, avui dia de Sant Jordi, és una pàtina daurada que ens transporta a records nostàlgics dels llibres, mestres i companys de pupitre d'antany, i encantats per un extrany encís giram els ulls als llibres picats pel rovell del temps que esperen renéixer a les nostres mirades dins les vitrines de les biblioteques. Una rosa i un llibre per a l'enamorada és un costum que no s'hauria de perdre als àmbits estudiantils, i a més, estendre's a tots, perquè tots necessitem cultivar l'amor a la lectura, envaïts avui per la cultura àudio-visual. Llegir suposa obrir finestres per veure amb més claretat el món que ens enrevolta.

La rosa, flor de silenci, que el Nobel Cela envià als familiars del manescal-sacerdot de Ca'n Gasparet és motiu per parlar del Dia del Llibre. La diversitat de països i llengües a Espanya

ens enriqueix la nostra cultura, avui que les llengües germanes o veïnades de la castellana tenen autonomia pròpia, més que mai han de celebrar conjuntament la gran Diada de la Festa del Llibre dins la comunitat bilingüe de cada nacionalitat. Catalunya, País Valencià, Illes Balears, Galícia, País Basc. Amb aquest vessant crec que és oportú donar a l'estampa la carta del celebrat "Don Camilo" que conegué a La Bonanova de Palma de Mallorca al quasi desconegut per nosaltres campaners, el polifacètic manescal Gasparet. La prosa rimada del gran novel·lista gallec, que feu de Mallorca el seu lloc de residència terrenal, no es pot traduir i tal com l'imaginer de la paraula viva va tallar al taller dels genis vos ho present perquè tots ens deleitem amb una de les millors cartes de condol que s'han escrit dins la història epistolar.

L'altre vessant serà despertar l'interès per conèixer un campaner que per la seva humanitat i haver fuit, com molts de savis, de les entrevistes, la publicitat i els honors, és ara un gran desconegut aquí i fora. Entre els estudiosos de la nostra cultura s'hauria d'investigar la vida i l'obra d'en Guillem Mas, sens dubte molt valuoses pel patrimoni cultural campaner.

La carta de Cela és una fresca rosa collida del jardí poètic del gegantí director dels "Papeles de Son Armadans". La prosa que vedesca precisa i encertada, brolla del manantial del cor de l'amic que sent la pèrdua de l'ésser amb qui compartia paraules, pensaments i il·lusions que els agermanaven culturalment.

La lectura de la carta, sens dubte,

En Damià Verger recorda amb aquest article l'amistat que varen mantenir durant anys el darrer premi Nobel de Literatura, Camilo José Cela, i el campaner Guillem Mas Taberner "Gasparet". Amb aquest motiu podreu llegir l'escrit del premi Nobel dedicat a la mort del seu amic campaner i constatar que la personalitat d'en Guillem "Gasparet" continua essent, set anys després de mort, una altra "assinatura pendent" per als campaners. I amb això volem dir que seguim tenint el deure moral de reconstruir la biografia d'un dels campaners més universals d'aquest segle. Una obligació que ben bé podrien fer seva un col·lectiu de joves universitaris campaners si el nostre Ajuntament accedís a dedicar una aportació econòmica a aquesta feina d'investigació, tan necessària com interessant

vos farà gaudir amb una de les millors faules que el faulista de la llengua germana castellana ha escrit a la nostra Mallorca.

Damià Verger.

REAL ACADEMIA
ESPAÑOLA

El otro día, al volver de la península, me encontré con la dolorosa nueva de un amigo muerto, un amigo muy próximo y entrañable, ocho o diez años más joven que yo, sosegado, culto, inteligente, también bondadoso y trabajador, que coleccionaba lecturas y sabidurías, perros y pájaros, árboles y flores, recuerdos y nostalgias y paisajes en los que siempre se dibujaban la esperanza, la fe y la caridad.

Mi amigo amaba el diálogo y la comunicación entre los hombres y, para mejor entenderse con el prójimo, hablaba el latín y cinco o seis lenguas romances nacidas del latín, el árabe y el griego, el inglés y otro par de lenguas germánicas, el ruso y quizá alguna que otra parla de cuya cuenta me olvido.

Mi amigo amaba a los animales y, para mejor sanarlos en trance de enfermedad, era veterinario.

Mi amigo amaba la justicia y, para mejor defenderla, era abogado.

Mi amigo amaba la verdad y, para mejor expresarla, era filósofo.

Mi amigo amaba al hombre y, para mejor guiarlo, era cura, noble oficio cuyo nombre viene de la voz que, sonando en latín lo mismo, vale por cuidado, solicitud.

Mi amigo amaba el estudio y una vez me dijo que, para saciar su sed de conocimiento, hubiera necesitado vivir cuatrocientos años.

Mi amigo creía en Dios y, para mejor expresarlo, era teólogo.

Mi amigo se llamaba Guillermo Mas Taberner y volvió a la tierra aún no viejo y con la mente poblada de nobles y, ¡ay!, inútiles ilusiones.

Omnia quae de terra sunt in terra convertentur, se lee en el Eclesiástico.

Descansen en paz y en la tierra que lo vieron nacer; el cuerpo del hombre que tanto amó a la tierra en que naciera.

G. Verger

En el seu tercer aniversari i amb la participació de la Coral Sant Julià, **EL PREGÓ DE SETMANA SANTA A CAMPOS, PRONUNCIAT PEL Sr. GUILLEM PIZÀ I ROSSELLÓ, UN ACTE NOVELL AMB UN SIGNE INDISCUTIBLE DE CONTINUÏTAT.**

Divendres dia 6 d'Abril a vespre al Convent, iniciàvem amb el Pregó el camí de la Setmana Santa i que ens havia de portar al capcurucull del Diumenge de Pasqua, a on la Processó de l'Enqüenttro és potser la més arrelada i estimada de la gent campanera.

El Pregó d'enguany a Campos feia el seu tercer aniversari. Curta vida encara la seva, però el fet del seu naixement l'any 1.988 és un signe indiscutible que viu i pot fer-se gran. Com, per posar un exemple i sense anar massa enfora, el de la veïna ciutat de Felanitx, que aquests mateixos dies en celebrava la XXXIII^a edició.

Abans d'arribar però al que ara ens ocupa, recordem que encetava aquesta manifestació religioso-cultural Mn. Gabriel Reus, avui Rector del nostre poble, on amb gran precisió històrica ens va parlar de "Les set imatges del Sant-Cristo que conserva la Vila de Campos", gràcies a que li són ben familiars els arxius parroquials i municipals, a més de la seva condició de campaner i sacerdot que l'han lligat també, encara amb més força, a la sana curolla de gratar dins els papers del passat i de voler donar a conèixer, pam a pam, el nostre patrimoni monumental-artístic-religiós.

L'any passat i coincidint amb la IV^a Trobada de Confraries a Campos, Dn. Guillem Bennàsser Alou, Pvre., obria les portes del nostre temple parroquial amb el do de la paraula a tots els confreres venguts de molts indrets de Mallorca, convidant-los i animant-los a donar més qualitat humana i més profunditat a les nostres processons.

Qui és dels campaners que estimi, només un poc, la bellesa dels jocs i dels sons de les paraules, que no quedi encisat

davant la seva prosa-poètica?. D'aquell pregó idò o "escomesa fraternal" -en paraules textuales seves-, ara en treim un parell de petites mostres, dedicades a cada un dels distints pobles presents a la Trobada: "... "I allà endins, calladament dins la tenebra, congria perles el plor de la terra" ... "I un altre dijous distint, obert com una magrana madura amb l'agra dolçor de la Sang Preciosa del Sant Crist, del Sant Crist d'Inca" ... "Pujant a l'Almudaina, dues rengleres de caperutxes vegetals, xiprers que enyoren tot l'any l'encís del Divendres Sant ... ". Finalment, només recordem la cloenda: "S'està acabant potser la vostra paciència, s'acabin doncs les paraules d'un campaner que res més voldria sinó que ara en féssim del Pregó, Pregària".

Arribam un altre pic al Pregó d'enguany i hem de senyalar que per primera vegada el pregoner, també campaner de soca-rel com els precedents, fou un seglar. Malgrat faci molts anys que va parar posada i enllestir una família just a veïnat nostre -al carrer Major de Felanitx-, vé molt sovint a tocar mare, mai més ben dit -també al carrer Major, però de Campos, quasi just davant el portal de la sagristia- a on Madò Mariana el rep com el fill que va canviar el trepig del call-vermell amb el trepig del fruit dels ceps felanitxers per fer-ne bon vi.

Idò així, En Guillem Pizà i Rosselló, obria "el batiport de la Setmana Major de Campos" amb un Pregó dibuixat en cinc fragments (Introït - Evocació, Setmana de Passió, diumenge del Ram, Els Dotze Sermons i Epífleg) que anaven formant un retaule ple de pinzellades històriques i costumistes, litúrgiques o senzillament "dels records llunyans i, al mateix temps, sempre presents de la nostra

infantesa, que el temps que tot ho merceix, no ha pogut borrar".

Dins el caire històric destacàvem un fet -probablement pel que té de desconegut de la majoria dels campaners- que succeïa dia 24 de març de 1.936, "quan l'escolà major, En Sebastià Vidal, es disposava a entrar a l'església i va observar que tot el temple estava ple de fum ... ", "Es va cremar el vestit de la Dolorosa, que va quedar inutilitzada, com també foren afectats pel sinistre dos canelobres, el palis i el seu marc de fusta daurada i el peu de la Creu. Es calcularen unes pèrdues materials d'unes 400 pessetes" ... "A la capella de la Puríssima i damunt el seu altar, es va trobar un coixí de clin que abans s'havia tret del confessional i sobre el mateix confessional també hi trobaren rama de pi sec, mistos i cotó impregnat de gasolina, a més d'uns quaranta centímetres de metxa".

Deixant de banda aquesta malifeta que el pregoner va voler treure a rotle "per la relació que té amb la Setmana de Passió i tot el carroportal que hi havia a l'Altar Major", ara vegem unes altres pinzellades, que són vertaders botons de mostra d'aquell temps i dels seus costums que encara han perdurat fins no fa massa anys: "... la Festa del Ram era esperada amb gran il·lusió no sols per l'al·lotgea que hi participava ... ", "Mesos abans, les Religioses Franciscanes i dels Sagrats Cors s'afanyaven en preparar palmes o palmissos, alguns d'ells tan afiligranats, que resultaven vertaderes obres d'art ... "

"... A les quatre se celebrava la funció coneguda pels Dotze Sermons ... " "el paper del Bon Jesús era molt sol·licitat per persones que havien fet una promesa i, a vegades, s'havia de demanar amb uns anys d'antel·lació ... "

Per acabar, només voldria transcriure unes paraules del seu Epíleg, que pens reflecteixen el canvi social experimentat davant el fet religiós en el transcórrer dels anys que van de l'infantesa de l'autor fins avui:

"Amb tota intenció he procurat decantar-me d'aquella actitud estàtica d'uns sentiments de penediment i de culpabilitat tan d'aquell temps, en què el pecat pesava més que el plom i destacava més el temor de Déu que la seva misericòrdia infinita".

Seguint però un ordre purament cronològic d'aquell vespre s'ha de resenyar que Dn. Guillem Bennàsser va obrir l'acte amb una adient presentació del pregoner i que poc després la Coral Sant Julià, dirigida per Magdalena Rigo i Sbert, amb la seva participació se sumava al IV Cicle Quaresmal de Cant Coral, organitzat per la Federació de Corals de Mallorca, dividint la seva actuació en dues parts.

La primera composta per tres hermoses peces de Bach, "T'he mirat" de Francesc Vila i el "Sepulto Domino" de Victòria, que era pràcticament la primera vegada que la Coral Sant Julià la mostrava al públic, ja que si bé fa molts anys alguns membres que pertanyien també a l'antic Cor Parroquial l'havien cantada, no havia estat mai estrenada per l'actual Coral. Aquest mateix "Sepulto Domino", veritable mostra de música sacra, fou cantada enguany, també per primer cop, el Dives Sant a vespre al Convent quan hi finalitzava la Processó del Sant Enterro.

Abans de començar la segona part del concert, s'havia donat lectura del Pregó per Dn. Guillem Pizà i Rosselló, del que amb la travesa del possible espai disponible de tota publicació, n'he intentat esbrinar el més significatiu. Tancava idò el concert "l'Antífona" de Joaquim Homs i de les cinc cançons restants -totes elles, espirituals negres- n'hi havia tres que també

eren interpretades per primera vegada per la Coral campanera i que duïen per títols: "Jesus està escoltant", "Els anyells" i "Puc, Senyor?". La coral Sant Julià també complia amb el Pregó la seva tercera actuació consecutiva a tal acte tan novell, organitzat per la Comissió de Confraries de Setmana Santa de Campos i amb el patrocini de l'Ajuntament.

Finalment es repartiren a tots els presents uns exemplars dels dos pregons editats fins l'hora d'ara, esperant i desitjant veure també en lletra impresa el d'enguany i tots els vinents, perquè seria un signe, almanco, de continuïtat, que ara com ara i així com va el món i gira la bola ja és dir molt!

joan pomar i mir
campos, 14.04.90

TEMPS D'ESTIU

- una visita a sa Plaça d'En Godet-

A sa Plaça d'En Godet
hi varen fer una piscina
i s'aigua put més que una xinxa,
ja no hi van es teuladers,
ni tampoc ets estrangers
si s'aturen a la Vila.

Trob que ben hora seria
que hi posassen un poc d'ordre
i no veurien sa vergonya
sa gent que es poble visita.

No sé si és s'Ajuntament
o si qualcú té s'impresa,
però si la feïeu neta
no estaria malament
que, amb sa calor d'aquest temps,
s'aigua que hi ha treu barbeta.

No m'agrada es criticar,
està molt abandonat,
crec que es qui vos han votat
no vos tornaran votar.
Si això no sabeu cuidar
mos dareu mal resultat.

Quan En Toni es Serrador
estava d'encarregat
estava molt ben cuidat,
i ara que està jubilat
tot és brutícia i olor.

Me sap molt de greu dir-ho,
però dic sa veritat,
i si es mando no està enterat
pot llegir aquest borrador.

Trob que avui ja bastarà,
ara ho deix per acabat,
i si qualcú jo he picat
ara se podrà gratar.

Un Campaner.
20.02.90

BAR - PIZZERIA

Ses Forques

Cosme Garcias, 40
Tel. 65.10.80

07630 CAMPOS

ES MECANOGRAFIEN
TOT TIPUS DE TEXTOS

TELS. 65.07.60
65.24.59

ATLETISME

**Per
M. Barón.**

El que ara ens ocupa dins el món de l'atletisme és la pista d'estiu, on els nostres atletes se senten molt bé i es poden arribar a aconseguir grans triomfs. De pista d'estiu ja se n'han fet quatre controls a la pista de Prínceps d'Espanya, i els resultats dels tres darrers són:

Al segon control, el dia 3 de març, hi anaren dos atletes del Patronat Campos-Migjorn, en Jaume Barón i na Margarida Vidal (que per a Jocs Escolars competeix per l'Escola Nova de Porreres, però és del nostre club). Bé, en Jaume fou el sisè a la correguda de 150 m.l. amb un

temps de 20"5 i na Margarida fou també sisena en la prova de 2.000 m.l. amb un temps de 7'42"6.

Al tercer control fet el dia 17 de març, la participació dels atletes campaners fou més nombrosa i varen ser quatre atletes que participaren en cinc proves. Els primers en competir foren els infantils, a la prova de 80 m.l. on na Margalida Vidal i na Margalida Cerdà se situaren en tercer i en quinzè lloc respectivament i amb un temps d'11 segons na Vidal i de 12"3 na Cerdà. Després, a la prova de 80 m.l. infantil masculí hi participà en Jaume Barón que va fer cinquè lloc amb un temps d'11"2, l'últim atleta en aparèixer va ser la cadet femení Mª Ceferina García a la prova de 100 m.l. amb un temps de 14 segons; va fer tercer. Després, na Margarida Cerdà va participar a la prova de 200 m. tanques i feu quart amb un temps de 40"1.

El quart control fou dia 31 de març, en el qual també participaren quatre atletes a la

prova de 1.000 m.l. Les nostres atletes van demostrar que aquella era la seva prova i que podien guanyar. Així ho feren i na Margalida Vidal, na Pilar Mas i na Joana Mª Barceló varen fer primera, segona i sisena respectivament, amb un temps de 3'17"1 na Margalida, 3'18"0 na Pilar i 3'17"1 na Joana M^a. També en aquest control hi participà Jaume Barón a la prova d'altura, a la qual va fer primer amb una alçada d'1'45 m.

Bé, després d'haver-vos dit els resultats dels tres darrers controls vos he de donar una altra notícia; és que a la nostra pista s'hi han fet una sèrie de controls escolars i la final comarcal, i la manca de gent (espectadors) fa que vos convidem a venir a veure'ns. Els controls seran el dia 28 d'abril i 5 de maig i la final comarcal dia 19 de maig, tot a les 9'30 h. del matí.

Una altra notícia és que dia 12 de maig a les 16'30 h. al camp municipal d'esports

es farà com cada any la Semi-Marató Fira de Maig que ja ha arribat a la XI edició. Com cada any, esperam trobar-vos al llarg del circuit per animar els atletes. Els fulletons d'informació prest sortiran al carrer i podreu participar-hi tots, només haureu de fer el que indiqui el paper. Les categories van des dels nascuts l'any 1982 fins a edats indeterminades. Per als nins més petits de Campos també hi haurà una correguda.

La notícia que he reservat per a la fi és que el nostre president i amic Bartomeu Prohens, dia 19 de març va deixar el càrrec de president del Club Migjorn, per problemes de salut, després d'una dècada de ser el capdavanter de l'equip.

Des d'aquí i de part de tots, moltes gràcies per la teva tasca dins l'atletisme camper; ara més que mai farem els possibles perquè les llavors que vares sembrar donin el seu fruit. Gràcies, Tomeu!

ESCACS

**Per
Jaume Lladó.**

**EL TORNEIG SOCIAL
1990 DEL CLUB
FOMENT DE L'ESCACS**

Des del passat set de març es disputa cada divendres a vespre, al local social del Club Foment de l'Escacs de Campos (Bar La Torre), el torneig social d'enguany, en el qual participen únicament jugadors del club.

Aquesta temporada la participació ha estat baixa, comparada amb anys anteriors, ja que només s'hi han apuntat catorze jugadors dels

quasi trenta que en té fixats el club.

El torneig es disputa segons els canons del sistema suís a sis rondes. Al moment de tancar aquesta edició de RESSÒ només mancava una ronda per la seva finalització i encara no era gens clar qui es faria amb el trofeu. La classificació era encapçalada per En Miquel Ollers i N'Antoni Ballester, amb quatre punts cadascun. Cap d'ells dos no ha perdut cap partida, n'han guanyades tres i empatades dues. Darrere ells, un grup de

tres jugadors (En Francesc Pomar, en Rafel Garcias i En Miquel Ramis) els encalquen amb tres punts i mig. Per tant haureu d'esperar al número vint de RESSÒ per saber qui ha estat el guanyador, en no esser que el dia vint hagi passat pel Bar La Torre a contemplar el desenllaç.

De darrera hora:

Els guanyadors han estat :

- 1r. Miquel Ollers - 4'5
- 2n. Antoni Ballester - 4'5

BÀSQUET

Per
Sebastià Moranta i Mas.

Quan aquestes línies arribin a les vostres mans, probablement, la temporada de bàsquet 89-90 pel que fa als equips campaners haurà arribat a la seva fi, o, per ventura, el conjunt Sènior estarà encara lluitant per l'ascens.

Avui, Divendres Sant, gran part de la gent del bàsquet campaner ha decidit descansar una temporadeta; l'equip **cadet masculí** fou el primer que posà punt i final a la seva tasca, fa prop d'un mes, i des d'aleshores han fet el mateix gairebé tots els equips restants. A hores d'ara només els conjunts **infantil femení** i **sènior** segueixen jugant cada cap de setmana els seus partits; les primeres han cobert una temporada força brillant, han guanyat la majoria dels partits que han disputat i ben segur que acabaran la competició a la part alta de la classificació.

El nostre **primer equip**, com ja succeí l'any passat, torna tenint opció a pujar de categoria. Després d'uns primers partits, més aviat discrets, el conjunt ha ressorgit amb molta força i ha demostrat una gran regularitat al Camp Municipal. Han guanyat equips en teoria perillosos per diferències molt àmplies. El Santa Maria té l'última paraula: si al partit de desempat (els dos primers se saldaren amb una victòria per a cada equip) el Campos pot guanyar, s'haurà fet una passa gegantesca cap a l'ascens; si, contràriament, els del Raiguer aconseguixen la victòria, ens veurem privats, un altre any, de veure el nostre club representat entre els grans de les Illes. La temporada passada fou el GESA Alcudia, que, tanmateix, perdé després amb el Joan Capó de Felanitx. Esperem que enguany no sigui el Santa Maria el qui talli les ales als nostres jugadors.

Pel que fa als altres equips, poques coses a dir. El quartet integrat pels equips **junior masculí**, **juvenil femení**, **cadet masculí** i **infantil masculí** ha fet una competició més aviat modes-

ta, i decebedora en bastants ocasions. Els cadets, tot i guanyar dos partits (tots dos a Campos, contra el Pollença i Sa Pobla, per set i dos punts d'avantatge respectivament) no han pogut evitar la coa de la classificació. A Sa Pobla la darrera jornada, s'havia de guanyar forçosament, tot i tenint en compte el resultat del Pollença i finalment, es perdé el partit per una diferència considerable.

Els junior, des del primer moment, s'han trobat amb dos obstacles insalvables: les lesions, perquè han estat bastant les baixes degudes a aquesta circumstància al llarg de la temporada, i el fet de no tenir un equip totalment fixat. Si a tot això hi afegim l'entitat dels equips rivals (Sant Josep, Syrius Patronat, GESA, Penya Mallorca, Costa de Calvià, etc.) podem entendre fàcilment que els triomfs s'hagin negat rotundament a fer la passadeta per aquí. Pel que fa a les juvenils que entrena n'Andreu Prohens, no podem dir ben bé el mateix; tot i tenint un conjunt estable, encara que obert a les noves jugadores, no ha pogut trobar tampoc enguany el seu lloc a la pista.

S'aconseguien algunes victòries a començaments de temporada, però, en línies generals, l'equip no ha acabat de respondre a les expectatives; per ventura un cop passada la barrera de l'estiu, el rendiment serà més òptim i les jugadores es podran refermar al lloc que els correspon. I per acabar, l'esquadra dels infantils. S'ha de tenir en compte, sens dubte, el gran esforç que fan a les ordres de na Sebastiana Calafat; l'equip, encara que novell, ha demostrat una constància i unes ganes que no es poden menysprear, i tots esperam que la pròxima temporada, jugant a la categoria de cadets, arribin els èxits que fins ara s'han mostrat recelosos.

En pròximes edicions vos anirem informant de la trajectòria de l'equip sènior, intentant apavagar aquests mesos de descans que són de cada vegada més i més propers i que, pel que fa referència a l'esport campaner, gairebé ja són aquí. L'estiu s'acosta, però, ben segur, convindrà no oblidar totalment els designis de la nostra vida quotidiana.

• OCASIÓ •

EMPRESA DE LLOGUER DE MOTOS VEN:

VESPA 125 CM. - PM - AJ

Rieju Marathon

Visiti el nostre Stock a:

Cicles Vich - Tel. 65.01.31

Preu a convenir

La llengua,
feina
de tots

Per
Damià Huguet.

GUANYAR A SA POBLA

Hem de reconèixer que, aquesta temporada, la trajectòria de l'equip juvenil del Campos és mereixedora de tot elogi, potser per allò d'inesperada. Ascendir a la primera categoria insular comportava un risc i alhora un compromís d'evident transcendència que motivava no

FUTBOL

pocs recels, per allò que als inicis de temporada eren de preveure decencisos i insatisfaccions per la responsabilitat que comportava jugar dins la categoria superior del futbol juvenil mallorquí, cosa mai no aconseguida fins ara per l'equip campaner.

Però la veritat és que el Campos se n'ha desfet molt bé, amb uns resultats encoratjadors que evidentment animen a seguir endavant amb optimisme. Actualment, quan ja som gairebé a la meitat de la segona volta, el Campos està classificat en el quart lloc de la classificació de la lliga, i amb uns resultats globals del tot dignes. Potser no ha fet molts de gols, i tal vegada n'hi han fet massa; però això és gairebé intrascendent tot i tenint en compte que en alguns partits -la majoria dels quals ha empatat en camp propi i en camp contrari -ha hagut

de prescindir de jugadors titulars i importants en l'estructura de l'equip per cedir-los al Campos que juga a primera regional i, per cert, amb no gaire possibilitats d'ascendir.

Però allò de què volia parlar és del sorprenent resultat aconseguït fa un parell de setmanes pels juvenils del Campos a Sa Pobla, on varen guanyar per un gol a zero marcat per Antoni Roig. Potser és perquè l'equip pobler és dels més representatius de l'illa, dels més sòlids i prestigiosos -històricament- i que a mi em mereixen més fervor i, a la vegada, més respecte. El Poblenc és tota una institució en el futbol mallorquí, que al llarg de molts anys ha donat jugadors de gran vàlua: un equip que es fa respectar, dur en el joc i conseqüent amb les idees, vitalista i en certa mesura modèlic.

Per tot això em sembla

importantíssima la victòria aconseguida pels juvenils del Campos a Sa Pobla, i ben testimonial, transcendent i mereixedora d'uns elogis que no se li han retut. Tot un símptoma de normalitat en el planter dels jugadors més joves, que any rera any estan incorporant nous elements que fan preveure una continuïtat del tot desitjada. L'afició campanera s'ho tenia merescut -malgrat l'escassa afluència de públic al camp-. Però les arrels assentades pel Club L'Estel ja fa molts d'anys continuen vigents i són ben vàlides en tots els equips de les categories inferiors del Campos. I això s'ha de reconèixer obertament i agrair en tota la seva amplitud, i amb la humilitat que comporta.

GRUP RADIOAFECCIONATS CAMPOS

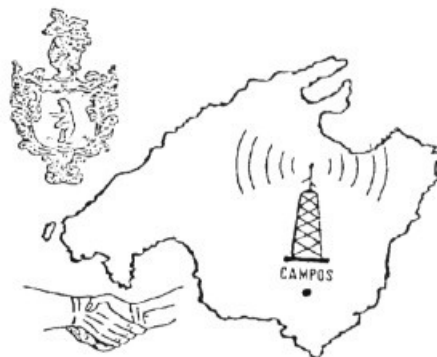
Per
Arnau Perelló

Uep, amics! Avui vos volem parlar d'una de les nostres primeres activitats d'enguany. Dia vint-i-cinc de febrer es va fer, a Maria de la Salut, el IV Trial puntuable per al campionat d'Espanya

junior. Hi vàrem participar un grup de radioafecionats de Campos, en col.laboració amb "Ones Il·lenques", per a la seguretat dels pilots i del públic assistent. La nostra tasca consistia a cobrir el màxim de terreny possible del circuit per poder passar informació a la base instal·lada a Maria de la Salut en cas d'accident d'algun dels corredors o qualsevol altra emergència. Vos direm que el circuit tenia un recorregut de 10 quilòmetres, pel qual passaren tres vegades les motos. Tot va anar normalment, llevat de qualche corredor que amb la moto rodolava la costa, la moto per un costat

i el pilot per l'altre.

El guanyador va ésser el valencià Joan Pons, amb la moto Aprilia. El segon fou Marc Arinyó, amb moto Beta, i el tercer, només a un punt, en Marc Puigdemont, amb la seva moto Pas- Pas. El primer mallorquí que es classificà en el lloc vintè, va ésser en Joaquim Martí que féu un trial ben bo, i el segon mallorquí, en Julià Panadés, que tingué una actuació magreta

amb problemes de direcció per mor d'una caiguda.

I res més, fins a la pròxima edició.

Salutacions del Grup Radioafecionats Campos.

PROMOCIÓ!

mobles
OLIVER

DISSENY - INTERIORISME

Clàssic, modern i decoració.

Mesos d'Abril i Maig
25 % i 30 % de descompte

fins dia 30 de Maig.

Carrer Conquistador, 26
Tel. 55.03.99 - **MANACOR**

BARBARISMES MÉS FREQUENTS.

Menjar i Beure (I).

Mot incorrecte

Alimentici
Almeja
Anxoa
Atun
Barquillo
Berberetxo
Bessugo
Biscotxo
Bollo
Bocadillo
Bombon
Boqueron
Caldo
Callos
Caramel.lo
Cervessa
Cubito
Embutit
Ensaladilla
Fiambres
Frambuessa
Fressa

Mot correcte

Alimentari
Cloïssa, copinya llisa
Anxova
Tonyina
Neula (enrodillada)
Copinya de gallet
Bessuc
Bescuit
Panet dolç
Pa amb . . . , panet amb . . . , entrepà
Bombó
Aladroc
Brou
Tacons
Caramel
Cervesa
Boci de gel, dau de gel, glaçó
Embotit
Ensalada russa
Carns fredes
Gerd, gerdó
Fraula, maduixa

AJUNTAMENT DE CAMPOS
-Cultura-

Campanya de Normalització Lingüística.